

جزوه کامل گروه کار آموزی مجازی ثبت طلاق

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

آموزش عملی ثبت طلاق از صفر تا صد برای اولین بار در کشور

با همکاری بیش از ۳۶۰ سردفتر ازدواج و طلاق سراسر کشور

با هدف ایجاد وحدت رویه بین سران دفاتر محترم طلاق در کشور

باتشکر ویژه از:

جناب آقای محمدرضا جلیلی(اهری) در صبوری و پاسخ گویی ایشان به مطالب و استفاده از آثار مکتوب ایشان

و بازنویسی حجت الاسلام والمسلمین حاج آقا داود احسانی مدیرعامل شرکت رایان پیوند و برنامه نویس(نرم افزار جامع دفاتر ازدواج و طلاق) و از عوامل اصلی اتحاد سران دفاتر با تشکیل گروه دفاتر ازدواج و طلاق کل کشور با بیش از یک هزار عضو

جناب آقای محسن صمدی اکمل سردفتر ازدواج ۲ ماهدشت کرج بابت ویرایش حقوقی متون و اعمال نظر ایشان در نتایج جمع بندی شده

جناب آقای ابوطالب صفری سردفتر ازدواج ۵۴ کازرون طراح اصلی گروه، و تدوین و جمع آوری مطالب مندرج در گروه جهت اعمال نظر و ویرایش توسط اساتید

آقایان علی محمد مرادی مقدم سردفتر محترم ازدواج ۲۰۶ و طلاق ۵ شیراز، عبدالرضا ابراهیمی سردفتر محترم ازدواج ۱۰ کرمانشاه، رحیم آزاد سردفتر محترم ازدواج ۵۰ و طلاق ۱۱ اردبیل،

و آقایان محسنی، محقق، مهدی، فتاحی، سرخوش، استاد صادقی، ترحمی و عذرخواهی از تمامی همکاران محترمی که بدلیل عدم آگاهی از اسامی آنان نامشان درج نگردیده است.

و تشکر و قدردانی از قضات محترم و وکلایی که در این امر مشاور سران دفاتر بودند

پاییز ۱۳۹۵

شروع مباحث گروه کار آموزی ثبت طلاق (مورخ ۱۳۹۵/۰۷/۲۴)

سؤال

نمونه مهر اندیکاتور جهت ثبت دادنامه چگونه باید باشد

جواب

طبق مباحثاتی که در گروه انجام شد اساتید محترم نمونه ذیل را تأیید نمودند

<p>دفتر رسمی طلاق شماره حوزه ثبتی.....</p> <p>ثبت در دفتر اندیکاتور</p> <p>شماره ثبت:</p> <p>تاریخ ثبت:</p>
--

سؤال

چرا باید اخذ دادنامه توسط سردفتر، در دفتر اندیکاتور ثبت شود؟

جواب

اولاً

دفاتر به نحوی سیستم اداری هستند، مانند سایر ادارات، و سیستم اداری باید منظم بوده باشد و همه امور به نحو صحیح مدیریت شود و تمام ورودی‌ها و خروجی‌ها به طور سیستماتیک معلوم باشد و دفتر و مهر دفتر اندیکاتور تنها اختصاص به دادنامه ندارد و شایسته است حتی دفاتری که طلاق ندارند نیز از دفتر اندیکاتور و سیستم دبیرخانه استفاده کنند زیرا در صورت ازدیاد کار سیستم صحیح اداری جوابگوی مشکلات است فرض کنید ارباب رجوعی دادنامه را تحویل شما داده است و در اثر ازدیاد کار و یا بی نظمی کارمندان دفترخانه دادنامه معلوم نیست که در کدام کشو و لابلای کدام پرونده و... (همه کارها که در حافظه ما نمی‌ماند) و ممکن است شک کنیم که اصلاً ارباب رجوع دادنامه را تحویل ما داده است، یا نه!!! و... در این صورت سیستم دبیرخانه منظم جوابگوی این مشکلات خواهد بود ثانیاً تجربه نشان داده است که مثلاً زوج یا زوجه حکم و یا گواهی عدم امکان سازش را زمانی تحویل دفترخانه داده‌اند و به علت تعلل زوج یا زوجه در اجرای حکم مدت تعیین شده در قانون تمام شده است و زوجین برای مبرا نمودن به خیال اینکه اگر چنین ادعایی بکنند مشکشان حل خواهد شد تعلل را گردن سردفتر انداخته‌اند بنابراین تنها موردی که جوابگوی ادعای... کذب ارباب رجوع خواهد بود سیستم دبیرخانه و دفتر اندیکاتور خواهد بود. و قس علی هذا

سوال

اقسام نامه‌ها و فرم‌های کاربردی مورد استفاده در دفتر طلاق را نام ببرید و تصاویر یا متون حقوقی هر یک را به ترتیب به اشتراک بگذارید؟

جواب

الف فرم‌ها

1) اقرارنامه زوجه به طهر غیر موقعه

2) گواهی اسکان

3) صورتجلسه طلاق رجعی

4) نشرآگهی

ب نامه‌ها

1) تست بارداری

(2) اخذ قطعیت رای دادگاه

(3) گواهی تعویض شناسنامه

(4) گواهی پرده بکارت

(5) اعلام ثبت طلاق به دفتر ازدواج

(6) اعلام طلاق به دفتر دادگاه

(7) نامه اعلام رجوع به دفتر ازدواج در طلاق رجوع

(8) نمونه نامه اعلام رجوع به دفتر ازدواج در طلاق خلع و یا مبارات

(9) نامه بدادگاه در صورت غیبت احدی از زوجین و درخواست نماینده یا کسب تکلیف برای ثبت

(10) اطلاع نامه به زوجین در مورد طلاق غیابی

(11) اعلام رجوع زوج به زوجه در طلاق رجعی

(12) اخطاریه به زوج در صورت رجوع بمابذل زوجه در طلاق خلع

شایان ذکر است که متن پیش نویس همه این نامه‌ها در نرم افزار جامع دفاتر ازدواج و طلاق موجود است و کاربر فقط با وارد کردن مشخصات زوجین اقدام به چاپ می‌نماید و ما نمونه نامه‌ها را در این بخش قرار می‌دهیم.

نمونه اقرار زوجه به طهر غیر واقعه

بِسْمِ تَعَالَى

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۷/۲۴

سردفتر محترم دفتر طلاق شماره ۰۰۰ رودبار جنوب

باسلام

احتراماً بدینوسیله اینجانبه سیما السادات تهرانی اصل اراکی فرزند تقی بشماره شناسنامه ۱۲۲۶۵۴ صادره از شیراز در تاریخ ۱۳۹۵/۰۷/۲۴ لساناً و تحریراً اقرار می نمایم که معنا و مفهوم شرط صحت طلاق (طهر غیر موقعه) بوسیله سردفتر به این جنبه سیما السادات تهرانی اصل اراکی تفهیم شد.

اینجانبه در طهر غیر موقعه می باشم یعنی اینکه از ابتدای آخرین حیض و عادت ماهانه تا کنون هیچگونه تماس جنسی، همبستری و یا رابطه زناشویی با همسر خود نداشته ام چنانچه خلاف ادعای فوق معلوم شود خودم مسئول عواقب شرعی و قانونی آن میباشم.

باتشکر

سیما السادات تهرانی اصل اراکی

نمونه: گواهی اسکان در منزل مشترک

بدین وسیله اقرار و اعتراف می نمائیم که اینجانب و خانم
از تاریخ وقوع طلاق رجعی مورخه تا پایان عده مقرر در منزل مشترکمان زندگی
نمودیم و نیز در زمان عده نفقه زوجه را پرداخت نموده ام زوجه نیز اقرار نمود که کلیه حق
و حقوق ایام عده ام را از زوج دریافت نموده ام هیچ گونه ادعایی ندارم و نیز سه طهر عده
مقرر نیز سپری شده است و زوجین اقرار نمودند که در زمان عده رجوعی از طرف زوج حاصل
نگردیده و مطلعین نیز با امضاء خویش مراتب بالا را تأیید و گواهی می نمایند

نمونه صورتجلسه طلاق رجعی

بر اساس مصوبه ۰۱/۱۲/۱۳۹۱ قانون جدید حمایت خانواده و در خواست زوجین در تاریخ صورتجلسه طلاق رجعی
بشرح ذیل تنظیم شد

مشخصات طلاق دهنده: نام نام خانوادگی شماره شناسنامه تاریخ صدور
محل صدور نام پدر تاریخ تولد شماره مسلسل و سری شناسنامه
تابعیت مذهب شغل آدرس
شماره ملی کد پستی میزان تحصیلات شماره تماس
امضاء

مشخصات طلاق داده شده: نام نام خانوادگی شماره شناسنامه تاریخ
صدور محل صدور نام پدر تاریخ تولد شماره مسلسل و سری شناسنامه

..... تابعیت مذهب شغل آدرس
شماره ملی کدپستی میزان تحصیلات شماره تماس امضاء

شماره دادنامه و مرجع صدور

شماره دادنامه مورخ مندرج در کلاسه پرونده و شماره بایگانی شعبه
..... دادگاه عمومی شهرستان

شرح و قراردادهای ضمن طلاق: زوجین/زوج باتفاق معرفی و عدلین حاضر و تقاضای ثبت صورتجلسه طلاق رجعی نوبت اول شدند/شد چون مساعی سردفتر جهت اصلاح ذات البین موثر واقع نشد و زوج اصرار به طلاق داشتند لذا به شرح زیر مبادرت به تنظیم صورتجلسه گردید

1-مهریه : بر اساس سند ازدواج شماره دفتر ازدواج شماره مهریه زوجه که عبارت است از

زوج تمامی آنها با سایر حقوق بشرح متن دادنامه بزوجه پرداخت و او را مطلقه بطلاق رجعی نمود

2-نفقه و نحلہ ،نفقه بزوجه پرداخت شد

3-جهیزیه: جهیزیه از طرف زوج بزوجه مسترد شده است

4-حضانة اطفال: فاقد اولاد مشترک می‌باشند

شرط صحت طلاق: طهر غیر مواقعه بزوجه تفهیم و زوجه علی اقرارها در طهر غیر مواقعه بوده و طبق تست بارداری شماره مورخ پزشکی قانونی یا پزشک ذیصلاح حمل ندارد

نوع طلاق: رجعی نوبت.....

:مشخصات معرفی

نام نام خانوادگی نام پدر شماره شناسنامه صادر 1-
..... شغل ساکن امضاء

نام نام خانوادگی نام پدر شماره شناسنامه صادر 2-
..... شغل ساکن امضاء

: مشخصات شهود عدلین

۱- نام نام خانوادگی نام پدر شماره شناسنامه صادر
..... شغل ساکن امضاء

۲- نام نام خانوادگی نام پدر شماره شناسنامه صادر
..... شغل ساکن امضاء

مشخصات مجری صیغه: صیغه طلاق رجعی نوبت..... با صحت شرایط و توکیل زوج در حضور عدلین بوسیله اینجانب
..... سردفتر جاری شد سه طهر شرعی عده طلاق است *

امضاء مجری صیغه

اینجانبان زوج و زوجه با اطلاع کامل از مندرجات این صورتجلسه و ماده ۳۸ قانون جدید حمایت خانواده که در تاریخ در دو
صفحه تنظیم گردیده امضاء مینمائیم و متعهد میشویم که در صورت رجوع قبل از اتمام عده بدفترخانه اطلاع دهیم و عدم اطلاع
بدفتر به منزله عدم احراز رجوع و قطعی شدن طلاق میباشد نیز متعهد میشویم پس از اتمام عده با ارائه گواهی کتبی اسکان زوجه
در منزل مشترک به آدرس مندرج زوج در تاریخ... .. روز ساعت..... در دفترخانه حضور خواهیم یافت.

* چون زوجه قبلاً منزل مشترک را ترک نموده و به جهت تبرع و ضرر جانی و مالی از سکونت در منزل مشترک امتناع نمود لذا
زوج هم قبول و هزینه او را تقبل نمود که پس از اتمام عده و عدم تحقق رجوع نیازی به گواهی اسکان نیست

امضاء طلاق دهنده
امضاء طلاق داده شده

ضمناً در ضمن عقد خارج لازم زوج بزوجه وکالت بلاعزل (بیع شفاهی خودکار) داد تا در صورت انقضای عده و عدم تحقق رجوع با
حضور هر یک از زوجین و ارائه گواهی کتبی اسکان زوجه از سوی هریک از طرفین و بدون نیاز اخطار به طرف مقابل قابلیت ثبت
طلاق را دارد *

امضاء طلاق دهنده
امضاء طلاق داده شده

با احراز هویت طلاق دهنده و طلاق داده شده و صحت شرایط طلاق و اجرای صیغه طلاق کلیه مندرجات این صورتجلسه با رعایت
تمام اصول و مقررات و مراعات کلیه موازین و احکام شرعی و باستناد دادنامه مذکور و گواهی عدم بارداری و ماده ۳۸ قانون حمایت
خانواده و با اخذ مدارک و مستندات لازم نزد اینجانب سردفتر طلاق اهر صیغه طلاق رجعی نوبت اول در حضور عدلین
جاری گردید * این صورتجلسه در سه برگ تنظیم و هریک حکم واحد دارد *

طلاق دهنده
طلاق داده شده
امضاء سردفتر و مهر دفتر خانه

در تاریخ زوج حاضر و با ارائه تقاضای کتبی به عقد سابق خود رجوع و علقه زوجیت کما فی السابق بین آنها باقی
است

مهر و امضاء سردفتر

امضاء زوج

در نتیجه صورتجلسه فوق ابطال گردید .

در مورخه... زوج/زوجه حاضر و با ارائه گواهی فوت زوج/زوجه اعلام نمود که زوج/زوجه فوت نموده لذا صورت جلسه ابطال گردید و عده زوج به عده وفات تغییر یافت میباشد. امضای زوج/زوجه مهر و امضای سردفتر

در تاریخ..... .. زوجین پس از انقضاء عده و قطعیت طلاق حاضر و با ارائه گواهی گتبی اسکان زوج در منزل مشترک تقاضای تکمیل صورتجلسه و ثبت در دفتر شدند لذا صورتجلسه تکمیل و ذیل شماره مورخ در دفتر طلاق جلد صفحه ثبت گردید و شناسه یکتا اخذ شد.

مهر و امضاء سردفتر

امضاء طلاق گیرنده

امضا طلاق دهنده

نمونه نشر آگهی ثبت طلاق

ریاست محترم اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهر.....

باسلام

احتراما یک نسخه آگهی با موضوع..... متعلق به آقای..... جهت درج در یکی از روزنامه های کثیر الانتشار بحصورتان ارسال می گردد مستدعی است پس از ابلاغ آگهی یک نسخه از آن جهت بهره برداری ثبتی به این دفترخانه ارسال گردد

باتشکر

سردفتر طلاق... مهر و امضا

=====

((آگهی ابلاغ))

آقای..... فرزند..... مجهول المکان همسر شما برابر دادنامه شماره..... شعبه دادگاه خانواده..... با بذل مهریه و نفقه تقاضای ثبت طلاق نموده است لذا لازم است ظرف مدت یک هفته پس از انتشار آگهی در این دفتر خانه به آدرس..... حاضر شوید در غیر اینصورت طبق مقررات اقدام به ثبت خواهد شد و اعتراض بعدی مسموع نخواهد شد

...سردفتر

((آگهی ثبت طلاق))

آقای..... فرزند..... مجهول المکان پیرو انتشار مورخ..... در روزنامه بعلت عدم حضور جنابعالی طلاق
همسر شما با وکالت شعبه ...دادگاه خانواده... به نوع...به شماره ترتیب...بتاریخ... ثبت گردید

...مهر و امضاء سردفتر طلاق

نمونه معرفی جهت تست بارداری

بسمه تعالی

قوه قضائیه

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

دفتر ازدواج ۲۹۲ و طلاق ۱۳۸ تهران

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۷/۲۴

شماره: ۶۵۹۸۷

پیوست: ندارد

ریاست محترم مرکز پزشکی قانونی جنوب تهران

باسلام

احتراماً بدینوسیله خانم شما بیژنی اصل سبستانی فرزند سعید به شماره شناسنامه ۶۵۲۷۸۹ صادره از همدان، در اجرای دادنامه شماره ۲۱۳۵۲۸۷۹۱۹۵ جهت آزمایشات و تست بارناری معرفی می گردد لطفاً از نامبرده آزمایشات لازمه بعمل آورده و نتیجه را به این دفترخانه اعلام نمایید.

سید ابوالقاسم حسینی

سر دفتر ازدواج ۲۹۲ و طلاق ۱۳۸ تهران

نشانی تهران: خیابان ۱۶ متری امیری بعد از سینما جی رو بروی بانک سپه پلاک ۲۵۸ طبقه ۳

تلفن: ۶۶۶۹۴۶۶۷ شماره: ۵۱-۶۶۶۹۷

نمونه نامه به دادگاه جهت استعلام قطعیت دادنامه

ریاست محترم شعبه.....دادگاه خانواده.....

سلام علیکم

احتراما در خصوص کلاسه.....باموضوع.....که منجر به صدور دادنامه شماره...گردیده است
مستدعیست نسبت به قطعیت آن اظهار نظر نموده و مراتب را جهت بهره‌برداری ثبتی به این دفترخانه اعلام نمایید.

باتشکر و تجدید احترام

مهر و امضای سردفتر.....

نامه به دادگاه جهت استعلام اصالت دادنامه

ریاست محترم شعبه.....دادگاه خانواده.....

سلام علیکم

احتراما در خصوص کلاسه.....باموضوع...که منجر به صدور دادنامه شماره...گردیده است مستدعی است نسبت به اعتبار و اصالت آن
اظهار نظر نموده و مراتب را جهت بهره‌برداری ثبتی به این دفترخانه اعلام نمایید

باتشکر و تجدید احترام

مهر و امضای سردفتر.....

نمونه نامه گواهی تعویض شناسنامه

بسمه تعالی

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۷/۲۴
شماره: ۱۳۳
پیوست: ندارد

توجه قضائیه

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
دفتر ازدواج ۱۵۲ رودبار جنوب

ریاست محترم ثبت احوال جنوب تهران

باسلام

احتراماً در اجرای ماده ۳۳ قانون ثبت احوال کشور، به استناد حکم دادگاه طلاق پائین
غیرمدخوله بین آقای حسن زاده اصل تهرانی فرزند حسین بشماره شناسنامه ۱۰۴۳۳ صادره از تهران
و دوشیزه سبها السادات بقایی اصل اردبیلی فرزند تقی بشماره شناسنامه ۹۸۷۵۴ صادره از اراک طی
سند طلاق شماره ۰ مورخه در این دفترخانه به ثبت رسیده است.
مراتب جهت تعویض شناسنامه و عدم درج واقعه ازدواج و طلاق برای هرگونه اقدام مقتضی اعلام
میگردد.

سید عبدالحسین موسوی نیا
سردفتر ازدواج ۱۵۲ رودبار جنوب

نشانی رودبار: خیابان شهید بهشتی (سه راه اورژانس) روبروی مرکز بهداشت
تلفن: ۴۷۲۲۲۵۰

[

نمونه نامه گواهی پرده بکارت

بسمه تعالی

قوه قضائیه

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
دفتر ازدواج ۱۵۲ رودبار جنوب

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۷/۲۴
شماره: ۶۵۴۷۸
پیوست: ندارد

ریاست محترم مرکز پزشکی قانونی جنوب تهران

باسلام

احتراماً بدینوسیله خانم سیما السادات اسفندی اصل اردبیلی فرزند نریسان به شماره شناسنامه ۶۵۳۱۳۳۶ صادره از همدان جهت معاینه پرده بکارت معرفی می گردد لطفاً از نامبرده معاینات لازمه را بعمل آورده و نتیجه را به این دفتر خانه اعلام نمایید .

سید عبدالحسین موسوی نیا
سر دفتر ازدواج ۱۵۲ رودبار جنوب

نشانی رودبار: خیابان شهید بهشتی (سه راه اورنگی)، رویروی مرکز بهداشت

تلفن: ۴۷۲۲۲۵۰

"نمونه نامه" اعلام طلاق به دفتر دادگاه

بِسْمِ تَعَالَى

قُوَّةً قَنَانَةً

سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

دفتر ازدواج ۲۹۲ و طلاق ۱۳۸ تهران

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۷/۲۴

شماره: ۳۶۵۲

پیوسته ندارد

سر دفتر محترم دفتر ازدواج شماره ۱۲۵ کرج

باسلام

احتراماً به اطلاع می‌رساند در خصوص ثبت ازدواج شماره ۲۵۴۱۷ مورخه ۱۳۹۲/۰۱/۲۸ آن دفترخانه مربوط به آقای حسن حسن زاده اصل همدانی فرزند حسن بشماره شناسنامه ۶۵۴۲۸۷۱ صادره از فوجان و خانم سیما السادات همدانی اصل کهن فرزند صمد بشماره شناسنامه ۳۶۵۲۱۴۷ صادره از اصفهان ذیل سند طلاق شماره ۲۵۴۱۶ مورخه ۱۳۹۵/۰۷/۲۴ این دفترخانه - زوجه با بذل تمام مهریه مندرج در عقد نامه فوق الذکر به طلاق رجعی نوبت اول مطلقه گردیده است. مراتب فوق در اجرای بند ۱۸۹ مجموعه بخشنامه های ثبتی جهت ثبت در ستون ملاحظات اعلام میگردد.

سید ابوالقاسم حسینی

سر دفتر ازدواج ۲۹۲ و طلاق ۱۳۸ تهران

نشانی تهران: خیابان ۱۶ متری امیری بعد از سینما جی روبروی بانک سپه پلاک ۲۵۸ طبقه ۳

تلفن: ۶۶۶۹۴۶۶۷. نمابر: ۶۶۶۹۷۰۵۱

نمونه نامه اعلام رجوع به دفتر ازدواج در طلاق رجعی

دفتر رسمی ازدواج شماره وهمکار محترم

باسلام

احتراماً در خصوص ثبت ازدواج شماره..... مورخهبین آقای.....و خانم.....در آن دفترخانه به استحضار می‌رساند صیغه طلاق نامبردگان برابر صورتجلسه شمارهدر مورخه.....به نوع رجعی با جری تشریفات شرعی، ثبتی و قانونی در این دفترخانه اجرا گردید نهایتاً در مورخهزوج در ایام عده به زوجه مطلقه رجوع نمود مراتب جهت اطلاع و درج در ستون ملاحظات به آن دفترخانه اعلام می‌گردد.

باتشکر

از

با تقدیم احترام

.سردفتر طلاق

شایان ذکر است، گرچه این نامه جایگاه قانونی ندارد ولی در سیستمی که طلاق رجعی در صورت رجوع زوج به زوجه در جایی درج نمی‌شود به نظر تالی فاسد دارد و آن اینکه ممکن است زوجین برای مرتبه سوم، چهارم و... نیز طلاق انجام و سپس رجوع کنند، بدون اینکه در سیستم ثبتی کشور اثری از این موضوع وجود داشته باشد لذا در صورت اجرای این نامه نگاری و درج آن در ستون ملاحظات دفتر ازدواج لااقل و شاید بتوان جلوی این مفسده احتمالی را گرفت. باشد تا شاید این رویه تبدیل به قانون شود.

اللّٰه اعلم

نمونه نامه اعلام رجوع به دفتر ازدواج در طلاق خلع و یا مبارات

دفتر رسمی ازدواج شماره.....و همکار محترم

باسلام

احتراما در خصوص ثبت ازدواج شماره...مورخه...بین آقای...و خانم...در آن دفترخانه، به استحضار می‌رساند ثبت طلاق خلع/مبارات نامبردگان در مورخه...به شماره ترتیب... در این دفترخانه ثبت گردید مطلقه در مورخه...در ایام عده به مابذل خود رجوع نمود که مراتب به زوج اطلاع داده شد نتیجتاً در مورخه...زوج نیز قبل از پایان عده به زوجه مطلقه رجوع نمود فلذا زوجیت به حالت اولیه و بقوت خود باقی است علی هذا مراتب جهت اطلاع و هرگونه اقدام و درج در ستون ملاحظات، به آن دفترخانه اعلام می‌گردد.

باتشکر

با تقدیم احترام

سردفتر طلاق

نمونه نامه به دادگاه در صورت غیبت احدی از زوجین و درخواست نماینده یا کسب تکلیف برای ثبت طلاق رجعی

ریاست محترم شعبه.....دادگاه خانواده.....

:سلام علیکم

احتراماً در اجرای دادنامه شماره..... صادره از آن شعبه به استحضار میرساند علی‌رغم اخطاریه/ اخطاریه های ارسالی مورخه ... جهت حضور زوج/زوجه/زوجین در دفترخانه و ثبت گواهی عدم امکان سازش/حکم طلاق مع الاسف نامبرده جهت ثبت حاضر نگردید علی هذا مراتب جهت کسب تکلیف به آن مقام محترم قضایی اعلام می گردد.

باتشکر و تجدید احترام

نمونه اطلاع ثبت طلاق غیابی بزوجه و یا زوجه . سردفتر طلاق

آقای/خانم

با سلام احتراماً پیرو اخطاریه های مورخ... و که از جنابعالی دعوت شده بود متأسفانه جهت ثبت طلاق حاضر نشده‌اید لذا طلاق شماره... در مورخه.... طبق دادنامه مزبوره در این دفتر ثبت و صیغه طلاق جاری شد لذا علقه زوجیت فی ما بین ساقط گردید

نمونه نامه اعلام رجوع به زوج

بِسْمِ تَعَالَى

قوه قضائیه

سازمان ثبت اسناد و اطلاق کشور

دفتر ازدواج ۲۹۲ و طلاق ۱۳۸ تهران

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۷/۲۴

شماره: ۶۵۴۱

پیوست: ندارد

ریاست محترم شعبه: ۲۵۲ دادگاه خانواده شماره یک

باسلام

احتراماً به استحضار می‌رساند در اجرای مفاد دادنامه شماره ۳۶۵۹۸۷۴۱۳۳/۹۵ مورخه ۱۳۹۵/۰۶/۲۵ پرونده کلاسه ۳۶۵۲۱۴۷۸۹/۹۵ طلاق خلعی نوبت اول بین آقای محسن حسن زاده اصل نیستانی فرزند محسن به شماره شناسنامه ۱۲۰۵۴۸ صادره از تبریز و خانم سمانه سادات اصل شیرازی فرزند محمد به شماره شناسنامه ۶۵۲۲۸۷۹ صادره از نمین ذیل سند شماره ۲۵۴۱ مورخه ۱۳۹۵/۰۷/۲۴ در این دفتریه ثبت رسیده است.
مراتب در اجرای ماده ۷ آیین نامه نحوه اجرای احکام و تصمیمات دادگاه خانواده جهت استحضار و مرجع در پرونده نامبردگان اعلام میگردد.

سید ابوالقاسم حسینی

سر دفتر ازدواج ۲۹۲ و طلاق ۱۳۸ تهران

نشانی تهران: خیابان ۱۶ متری امیری بعد از سینما جی روبروی بانک سپه پلاک ۲۵۸ طبقه ۳

تلفن: ۶۶۶۹۴۶۶۷ نمایر: ۶۶۶۹۷۰۵۱

متن اخطاریه رجوع به ما بذل زوجه جهت ارسال به زوج

نام و نام خانوادگی ... نام پدر... آدرس

آقای با توجه به ثبت طلاق خلعی شماره ... مورخ .. بین جنابعالی و خانم همسر مطلقه شما در ایام عده به تاریخ ... به این دفترخانه مراجعه و ضمن تقاضای کتبی به ما بذل خود رجوع نموده است باتوجه به اینکه نوع طلاق از خلع به رجعی تغییر یافته است لذا بدینوسیله به اطلاع میرساند جنابعالی نیز می توانید با مراجعه به این دفترخانه در ایام عده به زوجه خود رجوع نمایید ...
آدرس دفترخانه

باتشکر

سردفتر.....

قبوض اقساطی

بند ۱۶۳

در مواردیکه ضمن عقد ازدواج و اجرای طلاق بین زوج و زوجه قراردادی بسته می شود که وجهی بطور اقساطی تادیه شود " سردفتران مکلفند برای پرداخت اقساط از قبوض اقساطی رسمی مانند سایر دفاتر اسناد رسمی استفاده نمایند

قبوض اقساطی، اوراق بهاداری کوپنی شکلی می باشد که دارای شماره سریال قرمز رنگ بوده و از اداره ثبت محل تهیه و در یک نسخه تنظیم می گردد و با امضاء زوج و سردفتر تحویل زوجه میگردد تا هنگام تأدیه اقساط تحویل زوج گردد و در صورت عدم تأدیه توسط زوج، زوجه نسبت به آن اجرائیه صادر می کند این قبوض در مواردی که مهریه زوجه اقساطی باشد در شرح طلاق با ذکر شماره سریال قبوض درج میگردد. موضوع قبوض اقساطی هر نوع مهریه اعم از وجه نقد و سکه و ... می باشد که بصورت اقساطی مشخص شده باشد و در موارد سکه و یا ... ما جای پول تعداد سکه و یا ... را در قبوض ذکر می کنیم اگر زوجین قبوض را امضا نکنند ماموظف هستیم قبل از ثبت امور مالی را حل و فصل بعد طلاق را ثبت کنیم در مواردیکه زوج غایب است و بندرت اتفاق می افتد که زوجه با اخذ مهریه بطور اقساط طلاق بگیرد ظاهراً حکم میدهند زوجه حق مطالبه مهریه را دارد ولی اگر به تقسیط بدهند اگر زوجه وکالت داشته باشند قبوض را وکالتاً از طرف زوج امضا می کند، به شرطی که در وکالتنامه به این موضوع (حق امضای قبوض اقساطی و امور مالی مربوط به زوجیت) اشاره شده باشد

مهلت آراء صادره از دادگاه خانواده جهت ثبت طلاق اعم از حکم و گواهی عدم امکان سازش

مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش جهت تسلیم به دفتر طلاق سه ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی و یا قطعی شدن رأی می‌باشد که اگر در این مدت به دفتر تسلیم نشود و یا ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم در دفتر حاضر نشود و یا مدارک لازم را ارائه نکند از درجه اعتبار ساقط است (ماده ۳۴ ق ح خ مصوب ۱۳۹۲) و یا در طلاق توافقی به حکم قانون از درجه اعتبار ساقط شود کلیه توافقات در گواهی ملغی می‌شود (ماده ۳۳ ق ح خ مصوب ۱۳۹۲) مدت اعتبار حکم طلاق شش ماه پس از تاریخ ابلاغ رأی فرجامی یا انقضای مهلت فرجام‌خواهی است. فرجام‌خواهی یعنی درخواست بررسی حکم طلاق در دیوان عالی کشور پس از رسیدگی در دادگاه تجدید نظر، پس اگر جمعا مدت زمان تجدید نظر و واخواهی و فرجام‌خواهی را در نظر بگیریم و هر کدام دو روز ابلاغ و اقدام را اضافه کنیم جمعا ۶۶ روز می‌شود ونکته دیگر اینکه در ماده ۳۴ منظور از قطعیت رأی و ابلاغ رأی قطعی این است که: در قطعیت رأی، رأی در دادگاه بدوی قطعی اعلام می‌شود و طرفین دعوی دیگر حق اعتراض به رأی را نخواهند داشت بعبارتی دیگر رأی در همان مرحله بدوی قابل اجرا خواهد بود بدون آنکه قابل تجدید نظر خواهی و یا فرجام خواهی قرار گرفته باشد مثلا وقتی خواننده دعوی اقرار به خواسته خواهان می‌کند در این صورت رأی صادره حضوری و قطعی اعلام می‌شود

شایان ذکر است هم گواهی عدم امکان سازش هم حکم طلاق قابل فرجام خواهی می‌باشند با این وجود اینکه چرا در مواد مذکور به فرجام خواهی گواهی عدم امکان سازش اشاره نشده و قطعیت و ابلاغ رأی قطعی سخن گفته جای تامل می‌باشد

ابلاغ رأی قطعی

ابلاغ رأی قطعی برعکس مورد قبل است یعنی رأی در مرحله بدوی مورد تجدید نظر و یا فرجام خواهی قرار گرفته و قطعی گردیده است. بعبارتی رأی مرحله بدوی، تجدید نظر و فرجام را پشت سر گذاشته و قطعی گردیده است

ماده ۲۰ آیین نامه اجرایی قانون ح خ مصوب ۱۳۹۳) چنانچه زوج در دفترخانه حاضر شود و گواهی عدم امکان سازش را در مهلت (سه ماهه تسلیم کند ولی از جهت پرداخت حقوق مالی زوجه اظهار عجز نماید و گواهی مبنی بر ارائه دادخواست اعسار و تقسیط به دادگاه صالح را در مهلت مذکور به دفترخانه تحویل دهد، اعتبار گواهی عدم امکان سازش تا تعیین تکلیف اعسار به قوت خود باقی خواهد ماند

ماده ۲۱ آیین نامه اجرایی ق ح خ مصوب سال ۱۳۹۳) چنانچه زوجه برای اجرای گواهی عدم امکان سازش که به درخواست زوج صادر گردیده در دفترخانه حاضر نشود، در صورتی که زوج حقوق مالی زوجه، موضوع (ماده ۲۹ ق ح خ مصوب سال ۱۳۹۲) را تحویل اجرای احکام دادگاه صادرکننده گواهی عدم امکان سازش نماید، به تقاضای زوج صیغه طلاق جاری و در دفتر طلاق ثبت و

مراتب به زوجه اطلاع داده می‌شود. از جهت حفظ و نگهداری حقوق مالی زوجه، اجرای احکام به ترتیب مقرر در مواد ۴۵ و ۷۸ قانون اجرای احکام مدنی عمل خواهد کرد. هزینه نگهداری اشیاء و اموال و سکه‌ها از زمان تحویل توسط زوج، به عهده زوجه خواهد بود

دقت شود ماده ۲۰ میگوید گواهی (نه دادنامه اعسار و تقسیط) مبنی بر ارائه دادخواست اعسار و تقسیط به دادگاه صالح را در مهلت مذکور به دفترخانه تحویل دهد.

نکته دیگر ماده ۲۰ این است که در بند آخر می‌گردد اگر خواهان گواهی ارائه دادخواست اعسار را در مهلت مقرر به دفترخانه ارائه دهد اعتبار گواهی عدم امکان سازش تا تعیین تکلیف اعسار بقوت خود باقی است یعنی اگر صدور دادنامه اعسار و تقسیط ۲ سال هم طول بکشد گواهی عدم امکان سازش اعتبار دارد.

منظور از گواهی در ماده ۲۰ آنست که شعبه رسیدگی کننده به پرونده اعسار و تقسیط مراتب تشکیل پرونده اعسار را که در حال رسیدگی است بنا به تقاضای زوج جهت ارائه به دفتر طلاق صادر می‌کند با این مضمون

گواهی می‌شود آقای در مورخه دادخواست اعسار و تقسیط مهریه تقدیم دادگاه نموده است که تحت کلاسه در این شعبه در جریان رسیدگی است

در توضیح ماده ۲۱ باید گفت که

گاهی گواهی عدم امکان سازش صادر می‌گردد و مثلاً زوج مکلف است مبلغ ۱۴ سکه بعنوان قسمتی از مهریه به زوجه پرداخت کند اما زوجه در دفتر طلاق حاضر به تحویل حقوق خود نیست و یا در دفترخانه حتی حاضر نمی‌شود ماده ۲۱ می‌گوید در این صورت زوج می‌تواند ۱۴ سکه را به اجرای احکام شعبه رسیدگی کننده تحویل دهد و گواهی آنرا که به اجرای احکام تحویل داده اخذ و به دفتر طلاق ارائه کند سپس زوجه را طلاق دهد و زوجه می‌تواند هر زمان خواست به اجرای احکام شعبه مراجعه و ۱۴ سکه خود را دریافت کند اما از زمان تحویل سکه‌ها توسط زوج به اجرای احکام کلیه هزینه‌های نگهداری سکه‌ها بر عهده زوجه خواهد بود

نکته‌ای که در این ماده وجود دارد آنست که سردفتر حق دریافت سکه‌ها و یا هر حقوق دیگر زوجه را در صورت عدم حضور زوجه در دفترخانه ندارد بلکه باید به استناد ماده ۲۱ باید زوج جهت تحویل حق و حقوق زوجه مندرج در دادنامه به اجرای احکام شعبه راهنمایی گردند.

سوال مهم

در طلاق رجعی مهلت ارائه دادنامه (گواهی عدم امکان سازش) به دفتر طلاق چقدر می‌باشد؟

جواب

در کلیه طلاق‌ها گواهی مربوطه سه ماه از تاریخ تسلیم گواهی به دفتر طلاق باید ثبت شوند در غیر این صورت از درجه اعتبار ساقط می‌شود منتهی در طلاق رجعی این مهلت از زمان تسلیم گواهی تا صورت جلسه طلاق رجعی محاسبه می‌شود نه تا زمان ثبت طلاق رجعی و پایان عده

مدارک لازم قبل از ثبت طلاق جهت تشکیل پرونده:

- 1- دادنامه (گواهی عدم سازش و یا حکم)
 - 2- شناسنامه عکسدار زوجین و کارت ملی با کپی آنها
 - 3- سند ازدواج (در صورت نبودن رونوشت سند ازدواج)
 - 4- گواهی قطعیت و اصالت دادنامه (عندالزوم)
 - 5- گواهی تست بارداری (به استثنای طلاق بائن غیرمدخوله و یا نسه)
 - 6- تکمیل فرم اطلاعاتی زوجین (شغل- تحصیلات- آدرس- شماره تلفن و یا همراه) جهت تکمیل ثبت اولیه در سامانه
 - 7- اقرارنامه کتبی طهر غیر موقعه (به استثنای طلاق بائن غیرمدخوله و یا نسه)
 - 8- (در صورت وجود وکیل) کپی مصدق وکالتنامه و دفترچه وکالت مخصوصاً صفحه اعتبار (دقت شود دفترچه وکلاً هر سال یا بعضاً ۲ سال یکبار توسط کانون وکلا و یا مرکز مشاوران حقوقی قوه قضاییه تمدید می شود در صورت عدم اعتبار یا عدم تمدید دفترچه وکالت سردفتر نمی تواند امضای وکیل دادگستری را از جانب یکی از زوجین اخذ نماید زیرا قانون در این صورت وکالت وکیل را به رسمیت نمی شناسد
 - 9- پوشه و گیره
- توضیح اینکه در طلاق رجعی صورتجلسه طلاق رجعی و گواهی اسکان به موارد فوق اضافه می گردد.

اقسام طلاق

- 1- **طلاق رجعی**، طلاق رجعی به طلاق گفته میشود که مرد در ایام عده حق رجوع دارد اعم از اینکه رجوع کند یا خیر، زوج باید حقوق حقه زوجه را اعم از مهریه و نفقه پرداخت کند.
- 2- **طلاق بائن**، طلاق بائن به طلاق گفته میشود که زوج حق رجوع ندارد اعم از اینکه عده داشته باشد یا نداشته باشد.

طلاق بائن شش قسم است:

- 1- طلاق صغیره (کسی که نه سائش تمام نشده است)
- 2- طلاق غیر مدخول بها (کسی که با آن نزدیکی صورت نگرفته است قبلاً باشد یا دُبراً)
- 3- طلاق یا نسه (زنیکه که در سن یا نسه قرار دارد) یا نسه شدن به سن زن بستگی دارد نه قطع شدن خون)

به فتوای امام خمینی ره ملاک در یائسه شدن زن سن اوست نه قطع شدن خون، بنابر این زنی که که به سن یائسگی نرسیده است یائسه نیست و نمی تواند به احکام یائسه عمل نماید و بالعکس خانمی که به این سن رسیده باشد حکم یائسه را دارد اگرچه خون نیز ببیند

سن یائسگی زن غیر قرشیه پنجاه و قرشیه شصت سال قمری است

پس زن قُرْشِيَّه با رسیدن به شصت سال کامل قمری و غیر قرشیه با رسیدن به پنجاه سال تمام قمری یائسه می شود. و احتیاط مستحب آن است که در امر ازدواج، شصت سالگی، و در رجوع بعد از طلاق، پنجاه سالگی مطلقاً رعایت شود. (همان، ج ۲، کتاب (الطلاق، فصل فی عدۀ الفراق، مسأله ۳

و تا وقتی که برای زن یقین به سن یائسگی پیدا نشود یائسه محسوب نیست و نمی تواند به احکام آن عمل نماید. رجوع شود به (تحریر الوسیله؛ ج ۱، کتاب الطهارة، فصل فی غسل الحیض

(پایان ایام حیض (ایام یائسگی

یائسه از ریشه یأس به معنای، نا امید است. به زن یائسه، یائسه می گویند چون، از خون دیدن و آوردن فرزند نا امید است. احکام یائسگی به شرح زیر می باشد

خونی که زن پس از گذشت شصت سال قمری [شصت سال قمری معادل ۵۸ سال شمسی و ۷۷ روز و ۱۲ ساعت می شود. جامع المسائل، آیت الله فاضل، ص ۶۲، سؤال ۱۷۹] می بیند، حیض نیست، گرچه شرایط و صفات حیض را هم دارا باشد. و خونی که قبل از تمام شدن پنجاه سال قمری [پنجاه سال قمری معادل ۴۸ سال شمسی و ۱۷۹ روز می باشد. جامع المسائل، آیت الله فاضل، ص ۶۲، سؤال ۱۷۹] می بیند، اگر شرایط و علایم حیض را داشته باشد، حیض است

اما دیدگاه فقها درباره حکم خون هایی که زن پس از تمام شدن پنجاه سال قمری تا شصت سال می بیند، به تفصیل عبارت است

از زن های سیده، بعد از تمام شدن شصت سال [قمری] یائسه می شوند؛ یعنی خون حیض نمی بینند و زن هایی که سیده نیستند، بعد از تمام شدن پنجاه سال [قمری] یائسه می شوند. [این نظر امام، آیات عظام اراکی، گلپایگانی و فاضل لنکرانی (ره) است.]

زن هایی که سیده نیستند بعد از تمام شدن پنجاه سال یائسه می شوند و زن های سیده بعد از تمام شدن پنجاه سال تا تمام شدن شصت سال چنان چه با نشانه های حیض یا در روزهای عادت خون ببینند، بنابر احتیاط واجب بین تروک حائض و اعمال [مستحاضه جمع نمایند. (احتیاط کنند) و این نظر آیت الله خوئی (ره) است

زن های سیده و غیر سیده مطلقاً در سن شصت سالگی یائسه می شوند و احتیاط مستحب آن است که زن هایی که قرشیه نیستند بعد از تمام شدن پنجاه سالگی تا تمام شدن شصت سال چنان چه خون را طوری ببینند که اگر پیش از پنجاه سال می [دیدند قطعاً حکم حیض را داشت میان کارهای مستحاضه و تروک حائض جمع نمایند.] این نظر آیت الله سیستانی است

زنان سیده و غیر سیده هر دو بعد از تمام شدن پنجاه سال یائسه می شوند، یعنی اگر خونی ببینند خون حیض نیست، مگر زنانی که از قبیلۀ "قریش" محسوب می شوند که آنها بعد از تمام شدن شصت سال یائسه می شوند. این نظر آیت الله مکارم است، توضیح [المسائل مراجع، ج ۱، ص ۲۵۲، مسأله ۴۳۵، چاپ یازدهم، دفتر انتشارات اسلامی، قم، ۱۳۸۴ ش

۴- **طلاق خلع** : خُلع از ریشه از خَلع به معنی کندن و درآوردن است. در طلاق خلع شوهر خالع و زن مُخْتَلَعه نامیده می شود. طلاق خلع آن است که زن به واسطه کراهتی که از شوهر خود دارد در مقابل مالی که به شوهر می دهد طلاق بگیرد اعم از اینکه مال مزبور عین مهر یا معادل آن و یا بیشتر و یا کمتر از مهر باشد... ماده ۱۱۴۶ ق م

توضیح اینکه اگر دو خصوصیت در طلاق باشد طلاق خلع خواهد بود

الف- تنفر زن از شوهر، تنفر باید به حدی باشد که بیم آن رود که از نظر گفتار و کردار و غیره از طاعت خدا بیرون گشته گرفتار معصیت شود

ب- بخشش مالی از طرف زن تا مرد او را طلاق دهد

بنابراین بسیاری از طلاقهایی که طبق حکم دادگاه خلع می نویسند در واقع خلع نیست چون فقط به یک خصوصیت اکتفا شده یعنی همینکه زن مقداری از مال خود را می بخشد ولو تنفر نباشد خلع می نویسند که این صحیح نیست یعنی اگر کراهت از طرف زوجه نباشد هر چند بذل مال باشد طلاق رجعی خواهد بود

۵- **مبارات** : به معنی بیزار شدن از یکدیگر است. تفاوت این طلاق با طلاق خلع این است که در مبارات تنفر زن و شوهر دوجانبه است، طلاق مبارات آن است که کراهت از طرفین باشد ولی در این صورت عوض باید زائد بر میزان مهر نباشد... ماده ۱۱۴۷ ق م

طلاق مبارات طبق فرمایش شهید در لمعه "طلاق مبارات از نظر شرائط و احکام دقیقاً مانند خلع است جز در سه مورد که با آن فرق دارد ۱- مبارات در جایی است که تنفر از هر دو طرف باشد ۲- به همین جهت جایز نیست زوج بیش از مقدار مالی که به زوجه داده از او بگیرد ۳- در مبارات بعد از ذکر صیغه مبارات (بارئتک علی کذا) واجب است

صیغه طلاق (انتِ طالق) را نیز به دنبال آن بیاورد لذا همانند خلع زوجه می تواند بما بذل رجوع و زوج هم پس از آن برایش امکان (رجوع به زوجه مهیا می شود ح (بند ۳ ماده ۱۱۴۵ قانون مدنی

تحریر الوسیله حضرت امام ره "طلاق خلع و مبارات تا زمانی که زن چیزی را که به شوهرش بخشیده تا طلاقش دهد تا زمانی که "مطالبه نکرده از نوع بائن است و بعد از مطالبه رجعی می شود

6-سومین طلاق که بعد از سه وصلت متوالی به عمل آید اعم از اینکه وصلت در نتیجه رجوع باشد یا در نتیجه نکاح

سوال

آیا می دانید در چه صورتی یک زن سه طلاقه محسوب می شود؟ شرایط مترتب بر سه طلاقه بودن زن چیست و در صورت تمایل شوهر، چگونه امکان ازدواج مجدد با زن سه طلاقه فراهم می شود؟

جواب:

شرع و قانون درباره سه طلاقه شدن زن نص صریحی دارند.

طبق ماده ۱۰۵۷ قانون مدنی: زنی که سه مرتبه متوالی زوجه یک نفر بوده و مطلقه شده، بر آن مرد حرام می شود مگر اینکه به عقد دایم به زوجیت مرد دیگری در آمده و پس از وقوع نزدیکی با او به واسطه طلاق یا فسخ یا فوت، فراق حاصل شده باشد.

بنابراین، مردی که سه مرتبه متوالی زنی را طلاق داده، اعم از اینکه طلاق بعد از رجوع در ایام عده یا پس از نکاح جدید واقع شده باشد، نمی تواند دوباره با آن زن ازدواج کند، زیرا ازدواجی که این قدر متزلزل و ناپایدار باشد، نمی تواند کانون خانوادگی خوشبختی به وجود آورد و بجاست که از تجدید آن پس از سه بار طلاق متوالی جلوگیری شود به علاوه قانونگذار خواسته است بدین وسیله از تکرار طلاق جلوگیری کند.

فرض کنیم بعد از سه طلاق متوالی و دخالت محلل (فردی که با زن سه طلاقه ازدواج می کند تا زن بر شوهر اولی حلال شود) و انحلال نکاح و ازدواج مجدد زن و شوهر سابقش، باز زوجین با هم ناسازگاری آغاز کنند و طلاق تکرار شود. این نمایشنامه نمی تواند برای همیشه ادامه داشته باشد. زیرا قانونگذار به پیروی از فقه اسلامی مقرر داشته است: زن هر شخصی که به ۹ طلاق که ۶ تای آن عدی است مطلقه شده باشد، بر آن شخص حرام موبد می شود.

توضیحا: قسم ۱ و ۲ و ۳ عده ندارد ولی قسم ۴ و ۵ و ۶ عده دارد.

طلاق قضایی

طلاق قضائی (طلاق حاکم) همان طلاق حکمی (نه گواهی...) است، در مواردی که زن به موجب سند ازدواج یا سند رسمی دیگر وکالت یا وکالت بلاعزل از طرف شوهر نداشته و بواسطه عسر و حرج به موجب مواد ۱۱۲۹ و ۱۱۳۰ قانون مدنی درخواست طلاق دارد.

الف - طبیعت طلاق قضایی در مورد غایب مفقود الاثر

در این مورد بلحاظ مفقود بودن شوهر و بی خبری از حیات و ممت او بعد از تحقیق و تفحص در مدت نسبتاً قابل توجه، حاکم برای بیرون آوردن زن از بلا تکلیفی مداخله میکند و او را طلاق میدهد و به او امر میکند که عده نگهدارد و با انقضای ایام عده، زن از بلا تکلیفی درآمده از قید زوجیت سابق رها می‌گردد و میتواند با دیگری ازدواج کند.

طلاق که به این صورت واقع می‌شود، رجعی است یعنی اگر قبل از انقضای عده، شوهر پیدا شد میتواند رجوع کند و زندگی زناشویی را ادامه دهد رجعی بود طلاق زوجه غایب مفقود الاثر هم در قانون مدنی و هم در کلمات فقها به آن تصریح شده است.

طلاق در این فرض، طلاق خاصی است که هر چند عنوان طلاق را با خود دارد ولی با طلاق‌های دیگر، متفاوت است و لذا مدت عده آن، معادل عده وفات است.

بعضی از فقهاء در این مورد وقوع طلاق را نیز لازم نمیدانند بلکه معتقدند حاکم، زن را امر می‌کند که عده وفات نگهدارد در طول این مدت و ضرب الاجلی که بعنوان عده وفات تعیین شده اگر احیاناً شوهر پیدا شد، می‌تواند رجوع کند و اگر عده منقضی شد دیگر تکلیف قطعی زن تعیین شده و از قید زوجیت سابق خلاصی یافته است.

ولی مشهور فقهاء طلاق حاکم را لازم می‌دانند و می‌گویند، طلاق، طلاق رجعی است و احکام آن را دارد ولی در عین حال، زن باید عده وفات نگهدارد که قانون مدنی نیز از همین نظر پیروی نموده است.

در واقع، علت اقدام حاکم بر طلاق دادن زوجه در این فرض، غیبت و بی خبری از شوهر و تعیین تکلیف زوجه است، طبیعی است که اگر در ایام عده، این علت مرتفع گردید یعنی شوهر حاضر شد فرصت رجوع را دارد.

ب - ماهیت طلاق حاکم (قضایی) در مورد ترک انفاق و عسر و حرج

در سایر مواردی که طلاق به درخواست زن و حکم دادگاه واقع می‌شود، نسبت به باین یا رجعی بودن این طلاق، اختلاف نظر است برخی این طلاق را طبیعتاً طلاق رجعی می‌دانند مگر اینکه بر یکی از موارد شش گانه باین منطبق باشد، یعنی درخواست زن و دخالت دادگاه و حکم او بر طلاق، تأثیری در چگونگی طلاق ندارد، اصل در طلاق، رجعی بودن آن است و به هر گونه که واقع شود، اگر از اقسام شش گانه باین نبود، رجعی محسوب و برای شوهر در مدت عده حق رجوع وجود دارد ولی برخی از صاحب نظران

عقیده دارند، چنین طلاقى باین است، زیرا وقتى اجازه داده میشود، زن به دادگاه، رجوع کند و پس از طى مراحل دادرسی و اثبات موضوع پس از مدتی موفق به اخذ حکم طلاق گردد و شوهر باجبار دادگاه، طلاق دهد و یا در صورت استنکاف او از جانب دادگاه طلاق واقع شود که اگر باز شوهر بتواند رجوع نماید و وضعیت زناشویی را به حال اول درآورد، مراجعه زن به دادگاه و صدور حکم دادگاه پس از طى این مراحل بی معنی خواهد بود و حکم قانون لغو و بی اثر است

متأسفانه فقهاء عموماً متعرض این موضوع نشده و از باین رجعی بودن این طلاق سخنی بمیان نیاورده‌اند فقط در هنگام بحث از طلاق زوجه غایب مفقود الاثر تصریح کرده‌اند که این طلاق رجعی است

تنها کسی که دیده شده در یک مورد متعرض این مسئله شده آیت الله خوئی است که در مورد طلاق حاکم بلحاظ امتناع شوهر از دادن نفقه، نظر بر باین بودن این طلاق داده است. ایشان در این خصوص می‌فرماید: «هرگاه زوج از دادن نفقه امتناع کند، زوجه به حاکم شرع رجوع می‌کند و حاکم، شوهر را ملزم، به دادن نفقه یا طلاق می‌نماید. اگر شوهر هیچ یک از این دو کار را انجام نداد، . «حاکم زن را طلاق میدهد، و ظاهر، این است که چنین طلاقى باین است و شوهر در ایام عده، حق رجوع ندارد

ایشان، متعرض طلاق دادگاه به لحاظ عسر و حرج نشده اند ولی واضح است که فرقی بین این دو مورد وجود ندارد و اگر طلاق به حکم دادگاه در مورد عسر و حرج را صحیح دانستیم، طبیعت آن با طلاقى که دادگاه بلحاظ امتناع شوهر از دادن نفقه میدهد یکسان است

نظریه شماره ۹۲/۸/۱۳ - ۷/۹۲/۱۵۱۹

1083-16/9-92

شایان ذکر است

- ۱- دادگاه می‌تواند گواهی عدم امکان سازش صادر کند وقتى که طلاق به درخواست زوج باشد.
- ۲- دادگاه می‌تواند حکم الزام زوج به طلاق صادر کند وقتى طلاق به درخواست زوجه باشد.

سوال ۱

وقتى دادگاه احراز تخلف شرط ضمن عقد از زوج را کرد در چنین صورتى طلاق تحت چه عنوانی قرار می‌گیرد حکم طلاق یا گواهی عدم امکان سازش؟

سوال ۲

اگر تخلف شرط ضمن عقد احراز شد و دادگاه رای صادر نماید اعتبار این رای چقدر است کدام ماده به این امر تصریح کرده است؟

سوال ۳

در طلاق توافقی اگر زوج یا زوجه در دفتر ثبت طلاق حاضر نشوند آیا مشمول ماده ۳۴ خواهند شد به عبارت دیگر آیا زوج یا زوجه میتواند بدون حضور یا عدم رضایت طرف دیگر تقاضای ثبت و اجراء مفاد دادنامه را بنماید؟

جواب

نظریه مشورتی

1 و 2- حکم احراز شرایط اعمال وکالت موضوع قسمت اخیر ماده ۲۶ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۱ یا حکمی که بر اساس وکالت محضری زوجه از زوج برای طلاق بر جواز اعمال وکالت صادر می شود، متفاوت از حکم طلاق مذکور در ماده ۳۳ آن قانون بوده و به منزله طلاق توافقی است، زیرا زوجه به وکالت از زوج اقدام می کند که حکایت از موافقت موکل بر طلاق دارد و مورد مشمول ماده ۳۴ قانون یاد شده است که مدت اعتبار آن سه ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی یا قطعی شدن رأی است.

۳- با توجه به ماده ۳۶ قانون یاد شده در طلاق توافقی که منجر به صدور گواهی عدم امکان سازش گردیده چنانچه زوج از توافق عدول نماید و نخواهد زوجه را طلاق دهد نمی توان وی را مجبور به طلاق نمود ولی در مورد زوجه که دادخواست با تقاضا و توافق وی با زوج تنظیم گردیده و گواهی صادره نیز در موعد مقرر قانونی تسلیم دفترخانه گردیده، عدم حضور وی تأثیری در اجرای صیغه طلاق ندارد.

خلاصه مباحث عده

عده مدت زمانی است که زن پس از طلاق، انقضاء یا بذل مدت صیغه و یا پس از فوت شوهر باید صبر نموده و از ازدواج با مرد دیگر خودداری نماید.

۱- زن غیر مدخوله [زنی که با او نزدیکی نشده است]. صغیره [زنی که نه سال او تمام نشده است]. و یائسه [زن سیده ای که شصت سال او تمام شده و غیر سیده ای که پنجاه سال او تمام شده است]. در صورت طلاق، انقضاء یا بذل مدت صیغه عده ندارد.

۲- عده زن مدخوله [زنی که شوهر با او نزدیکی نموده است]. پس از طلاق و فسخ نکاح، سه طهر و پس از انقضاء یا بذل مدت صیغه دو حیض کامل میباشد (اگر چه زن عقیم و نازا بوده باشد) و در صورت حامله بودن وی عده تا وضع حمل می باشد.

سؤال:

حداقل و حداکثر ایام حیض و طهر چند روز است؟

جواب:

حداقل زمان ابتلاء زنان به حیض ۳ روز و حداکثر آن ۱۰ روز است. زنی که در حالت حیض نیست ایام پاکی او است حداقل طهر ۱۰ روز (شرح لمعه ج یک ص ۴۱) مسالک الافهام شهید ثانی ج یک ص ۱۳۳ تا ۱۳۵

(کما ان اقل الطهر عشره ایام . ولیس لاکثره حد ... اقل طهر ده واكثرش حدی ندارد. (العروه الوثقی ج ۱ ص ۳۱۹ مسئله ۶

توضیح: برای عده طلاق بعضی از مراجع عظام مثل آیه الله سیستانی فتوای ایشان این است: در صورتی که مدت طهر بیشتر از سه ماه است مثل زنانی است که در سنی هستند که باید عادت ماهانه ببینند ولی به دلایلی عادت نمی‌شوند، باید سه ماه عده نگه دارند.

سؤال: در قانون مدنی ماده ۱۱۵۲ عده بذل یا انقضاء مدت در نکاح منقطع دو طهر است شما چرا در اینجا دو حیض گفته‌اید؟

جواب:

مشهور بین فقها دو حیض کامل است و بهتر بود قانون مدنی در این مورد از قول مشهور تبعیت میکرد زیرا این به احتیاط نیز نزدیکتر است

۳- زنانی که صغیره و یائسه نیستند ولی به دلایلی مانند عمل جراحی و برداشته شدن رحم یا تخمدان و یا به هر دلیل دیگر عادت ماهانه نمی‌بینند در صورت طلاق عده آنان سه ماه و در انقضاء یا بذل مدت صیغه ۴۵ روز می‌باشد.

۴- عده زنی که شوهر او فوت نموده است در ازدواج دائم یا موقت اعم از مدخوله، غیر مدخوله، یائسه، غیر یائسه و یا صیغه محرمیت حتی اگر زوج طفل بوده باشد در هر صورت چهار ماه و ده روز می‌باشد اما اگر زن حامله بوده و حمل او بیشتر از چهار ماه و ده روز باشد باید تا وضع حمل عده نگه دارد.

زنی که شوهرش غایب مفقود الاثر شده عده‌ی وفات نگه میدارد.

سوال

دفاتر عده زن را به قمری یا شمسی و چند روز محاسبه میکنند؟

جواب

دفاتر عده را به شمسی بصورت عرفی حداکثر سه ماه هر ماه سی روز محاسبه میکنند

سوال

ایا اقرارنامه زوجه مبنی بر سپری شدن عده قبل از سه ماه قابل قبول است؟

جواب

درموردی به دادگاه انتظامی ارجاع شده و سردفتر تبرئه شده است و قابل قبول بوده، (بهتر است قبول نکنید علی رغم اینکه قول زن از لحاظ شرعی پذیرفته است)

ارکان طلاق

ارکان واصحاب طلاق چهار چیز است:

1- طلاق دهنده (مطلق)

2- زنی که طلاق داده می شود (مطلقه)

3- صیغه طلاق

4- استماع عدلین

شرایط طلاق دهنده ومطلقه

سؤال ۱- شرایط مطلقه چیست؟

جواب:

ماده ۱۱۴۰ ق م طلاق زن در مدت عادت زنانگی یا در حال نفاس صحیح نیست مگر اینکه زن حامل باشد یا طلاق قبل از نزدیکی با زن واقع شود یا شوهر غایب باشد بطوری که اطلاع از عادت زنانگی بودن زن نتواند حاصل کند

ماده ۱۱۴۱ ق م طلاق در طهر موقعه صحیح نیست مگر اینکه زن یائسه یا حامل باشد

نشیان ذکر است

طلاق زن در طهر موقعه در سه صورت صحیح است:

1- یائسه باشد

2- صغیره باشد.

3- حامله بوده باشد.

ماده ۱۱۴۲ ق م طلاق زنی که با وجود اقتضای سن، عادت زنانگی نمی‌شود وقتی صحیح است که از تاریخ آخرین نزدیکی با زن سه ماه گذشته باشد.

مستترابه باشد(یعنی زنیکه در سن من تحیض است ولی حیض نمی‌بیند) سه ماه بعد از آخرین نزدیکی میشود طلاق داده شود

توضیح بیشتر

در مطلقه شرایط زیر معتبر است

1- زوجه بودن: زنی که طلاق داده شده باید زوجه طلاق دهنده باشد. بنابراین، بر طلاق کنیزی که با تملک بر فرد حلال شده و نیز زن اجنبی اثری مترتب نیست. همچنین است اگر طلاق زنی را بر ازدواج با او معلق کند، مانند آنکه بگوید: اگر با فلان زن ازدواج کنم او را طلاق داده‌ام "جواهر الکلام، ج ۳۲، ص ۲۷".

۲- دائمی بودن: زنی که طلاق داده می‌شود باید همسر دائمی طلاق دهنده باشد. بنابر این، زنی که به عقد موقت کسی درآمد است طلاق ندارد(بذل مدت دارد) "جواهر الکلام، ج ۳۲، ص ۲۸. مهذب الاحکام، ج ۲۶، ص ۱۶".

پاک بودن از حیض و نفاس: مراعات این حکم در سه دسته از زنها لازم نیست: زنی که پس از ازدواج، با او نزدیکی نشده است؛ ۳. زن حامله و زنی که همسرش به جهت غایب بودن نمی‌داند وی از خون حیض و نفاس پاک است یا نه. در این صورت، مرد می‌تواند همسرش را طلاق دهد، هر چند بعدها معلوم شود در حال حیض یا نفاس بوده است

شرایط طلاق دهنده

۱- بالغ

۲- عاقل

۳- مختار

۴- قاصد

بنابراین طلاق دادن بچه، دیوانه، کسی که مجبور به طلاق شده، و کسی که قاصد نیست باطل است

آیا پدر یا جد پدری جهت طلاق پسر صغیر خود ولایت دارد یا خیر؟

در مورد طلاق، مشهور فقها می فرمایند: ولایت ندارند یعنی طلاقشان صحیح نیست و آیت الله مکارم: بنابر احتیاط واجب نمی تواند طلاق بدهد. و در مورد بخشش مدت در عقد موقت: اگر برای صبی مصلحت باشد جایز است (مشهور) بذل مدت صحیح (است) (خوبی)

شهود و معرفی در طلاق

طبق ماده ۱۱۳۴ قانون مدنی، طلاق باید به صیغه ی طلاق و در حضور لاقل دونفر مرد عادل که طلاق را بشنوند واقع گردد ریشه فقهی دوشاهد، عادل ... وَأَشْهَدُوا ذَوَىٰ عَدْلٍ مِّنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ... " و دو تن عادل از خودتان را به شهادت گیرید و برای (خدا شهادت را به راستی ادا کنید" (سوره طلاق آیه) ۲

در دفتر ثبت طلاق و سند طلاق چهارشاهد و دو معرف در نظر گرفته شده است زیرا طبق نظامنامه ماده ۲ ثبت ازدواج و طلاق سند ازدواج یا طلاق برای اینکه سند رسمی محسوب شود لازم است علاوه بر سایر شرایط در نظامنامه مذکور به امضا اشخاص ذیل برسد ۱- زن و شوهر در سند ازدواج - شوهر در طلاق نامه ۲- مجری یا مجریان صیغه ازدواج یا طلاق ۳- امضا دوشاهد یا بیشتر به نحوی که سند مجموعاً دارای لاقل ۶ امضا باشد

در مورد عدالت شهود مذکور

در این باره دو دیدگاه از سوی فقها مطرح شده است

۱- شرط است که هر دو شاهد، در واقع عادل باشند (یعنی، عدالت واقعی و نفس الامری داشته باشند) در این صورت اگر بعداً معلوم شود در زمانی که طلاق جاری شده، یک شاهد یا هر دو عدالت نداشته اند، طلاق باطل است.

۲- عدالت ظاهری برای هر دو شاهد کافی است در این صورت اگر بعداً معلوم شود که در زمان جاری شدن طلاق، یک شاهد یا هر دو عدالت نداشته اند، طلاق صحیح خواهد بود.

بسیاری از فقها برآنند که عدالت ظاهری کافی است چرا که مشروط کردن طلاق به عدالت واقعی، تکلیف «بما لا یطاق» (یعنی تکلیفی فوق قدرت مکلف) است زیرا علم به عدالت واقعی و احراز آن، امری بس مشکل و دارای عسر و حرج است و فقط خداوند و برخی خواص به آن آگاه هستند. به علاوه نتیجه این شرط آن می شود که اکثر طلاق ها به صورت صحیح واقع نشود.

:پرسش و پاسخ

پورتال انهارآیت الله العظمی مکارم شیرازی (مدظله)، ۴۳۱۶ نمایش شرایط طلاق

۱- پذیرفتن ادعای شوهر در طلاق

سؤال

آیا طلاق به مجرد ادعای شوهر و این که بگوید: من او را مطلقه نموده ام ثابت می شود؟ به گونه ای که زن حق ازدواج داشته باشد و نفقه ساقط شود، یا این که باید با شهادت دو عادل باشد؟

پاسخ فقها در این مورد اختلاف دارند، مرحوم محقق قمی در جامع الشّتات و محقق یزدی در ملحقات عروه الوثقی مشروحاً بحث کرده‌اند و از مجموع ادله ظاهر می شود که طلاق به مجرد ادعای زوج خالی از اشکال نیست، بلکه باید بیّنه ای بر آن قائم شود.

۲- معیار عدالت شهود طلاق

سوال

شخصی می خواهد زن خود یا زن دیگری را طلاق دهد، در شهری که ساکن است، عادل به آن معنایی که فقها عظام فرموده اند نیست مگر بعضی از اشخاصی که شخص مطلق نه به چشم خود از آنها معصیتی دیده و نه از دیگران شنیده که تا حال معصیتی کرده باشند و در شهرهای مجاور هم اشخاص عادل را نمی شناسد و از طرفی هم به ناچار باید این طلاق واقع شود بفرماید آیا نزد همان اشخاص فوق الذکر که مورد وثوق و حسن ظن هستند می تواند اجرای طلاق کند؟

جواب

همین گونه افراد برای شهود طلاق کافی هستند و عادل محسوب می شوند

۳- طلاق قبل از غسل حیض

سؤال:

این که طلاق باید در طهر غیر مواقعه، واقع شود، آیا باید زن غسل هم کرده باشد، یا پاک شدن از حیض کافی است؟

پاسخ:

پاک بودن از حیض کفایت میکند و غسل لازم نیست

۴- عدم علم شاهد به فسق خودش

سؤال

آیا عدم علم شاهد به فسق خودش در شهادت بر طلاق معتبر می باشد؟

پاسخ:

خالی از اشکالی نیست

۵- علم به فسق شهود پس از طلاق

سؤال

آیا عدالت، که در شهود طلاق شرط است، شرط واقعی است یا شرط علمی و ظاهری؟ به تعبیر دیگر، هرگاه پس از اجرای صیغه طلاق، علم به فسق شاهدین پیدا کنیم، در حالی که به هنگام طلاق آنها را عادل می پنداشتیم، طلاق واقع شده چه حکمی دارد؟

پاسخ: طلاق مزبور صحیح است

۶- عدالت شهود در نظر زوج

سؤال

آیا در طلاق، عدالت دو شاهد در نظر زوج کافی است؟

پاسخ

بله، عدالت دو شاهد در نظر زوج مادام که یقین برخلاف آن نباشد کافی است

۷- ادعای شوهر به آمیزش قبل از طلاق

سؤال

طلاق خلعی واقع شده است ولی شوهر مدعی است که قبل از طلاق با همسر آمیزش کرده ام و دیگر این که شاهدین عدلین حضور نداشته اند بلکه طلاق در حضور عدّه ای از مؤمنین ظاهر الصّلاح واقع شده است، آیا چنین طلاق صحیح است؟

پاسخ

طلاق مزبور در هر حال محکوم به صحّت است زیرا ادعای شوهر در مورد مواقعه قبل از طلاق در فرض مسأله پذیرفته نیست و به اعتراف خود او ظاهر حال شهود، عدالت بوده و ما مأمور به باطن نیستیم، بنابر این طلاق اشکالی ندارد مگر این که با دلیل شرعی ادعای خود را ثابت کند

۸- شرط عدالت شهود نزد عاقد

سؤال

در شهود طلاق، عدالت نزد عاقد شرط است یا نزد زوج؟

سوال

عدالت نزد عاقد شرط است.

اعتبار عدالت شهود نزد زوج اگر خودش عاقد باشد -9

سؤال

در پاسخ سوالی فرموده اید: «در شهود طلاق، عدالت آن ها نزد عاقد شرط است» ولی در پاسخ سوال ۹۰۳ «استفتائات جدید» جلد اول، مبنی بر این که آیا در طلاق، عدالت دو شاهد در نظر زوج کافی است؟ فرموده اید: «بله، عدالت دو شاهد در نظر زوج مادام که یقین بر خلاف آن نباشد کافی است» این دو چگونه قابل جمع هستند؟

پاسخ

مراد از سوال استفتائات هم موردی است که خود زوج عاقد طلاق باشد.

۱۰- اگر زوج شهود طلاق را عادل نداند

سؤال

در مورد طلاقی که توسط عاقد جاری شده، اگر زوج شهود را عادل نداند آیا طلاق مزبور برای زوج هم معتبر است؟ یعنی می تواند بعد از طلاق، مثلاً زن پنجم (که می شود ۴ زن) را بگیرد؟

پاسخ

در صورت علم زوج احتیاط کند.

سؤال

آیا در طلاق، عدالت دو شاهد در نظر زوج کافی است؟

پاسخ:

بله، عدالت دو شاهد در نظر زوج مادام که یقین برخلاف آن نباشد کافی است

۶- علم به فسق شهود پس از طلاق

سؤال:

آیا عدالت، که در شهود طلاق شرط است، شرط واقعی است یا شرط علمی و ظاهری؟ به تعبیر دیگر، هرگاه پس از اجرای صیغه طلاق، علم به فسق شاهدین پیدا کنیم، در حالی که به هنگام طلاق آنها را عادل می پنداشتیم، طلاق واقع شده چه حکمی دارد؟

پاسخ

طلاق مزبور صحیح است. آیةالله مکارم

سؤال

طلاق در جمع علما خوانده می شود. بر فرض شهادت آیا می توانند آقاییان شهادت دهند با اینکه طرفین را ندیده و نمی شناسند و به علاوه تعداد طلاق زیاد است؟

پاسخ

(آن چه که شرط صحت طلاق می باشد، اجرای آن در حضور دو شاهد عادل است ولی لزومی ندارد. (مقام معظم رهبری

گواهی بارداری

ماده ۳۱ ق ح خ مصوب ۱۳۹۱ ارائه گواهی پزشک ذیصلاح در مورد وجود جنین یا عدم آن برای ثبت طلاق الزامی است مگر آنکه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند

ماده ۵۹ آیین نامه اجرایی ق ح خ مصوب ۱۳۹۳) سردفتر طلاق مکلف است گواهی معتبر پزشک متخصص یا پزشک قانونی در (مورد وجود یا عدم جنین را از متقاضی اخذ و مفاد آن را در سند و دفتر ثبت طلاق ذکر کند. چنانچه زوجین بر وجود جنین اتفاق نظر داشته باشند، درج اقرار آنها در سند طلاق و ثبت دفتر الزامی است

توضیح اینکه در مورد مهلت و اعتبار گواهی مذکور باتوجه به فاصله بین صدور حکم و ثبت طلاق و احتمال باردار شدن زوجه رویه واحدی در کشور بین دفاتر وجود ندارد و متاسفانه تفاسیر و رویه ها شخصی است و از نواقص ماده قانونی مذکور می باشد

و در صورتی که تست بارداری مثبت باشد و زوجین بر نفقه و حضانت فرزند توافق داشته باشند طبق ماده ۵۹ مثبت بودن بارداری و توافق آنها در سند طلاق و دفتر ثبت می گردد در صورت عدم توافق مراتب از شعبه استعلام میگردد

گواهی بکارت

این گواهی که باکره بودن یا باکره نبودن زوجه در آن درج می گردد اصولاً توسط دادگاه از پزشک قانونی استعلام میشود. و در امور اداری دفاتر طلاق کاربردی ندارد

مراحل ثبت طلاق رجعی

طلاق رجعی به سه نوع قابل ثبت است:

(الف) توافقی (گواهی عدم امکان سازش

ب) توسط زوج (گواهی عدم امکان سازش

ج) توسط زوجه با عسر و حرج (حکم طلاق و یا عبارتی الزام به طلاق صادر خواهد شد)

الف- توافقی که زوجین هر دو حاضر و توافق به طلاق نموده اند و با اخذ گواهی از دادگاه به دفتر مراجعه نموده اند که سردفتر طبق مراحل زیر اقدام به ثبت میکند

- ۱- اخذ گواهی عدم سازش و گواهی قطعیت و بررسی اصالت آن
- ۲- اخذ گواهی عدم بارداری از پزشک معتبر
- ۳- اخذ گواهی اصالت در صورت مشکوک بودن
- ۴- اخذ شناسنامه عکسدار زوجین با کپی تمام صفحات و کپی کارت ملی پشت و رو
- ۵- تفهیم طهر غیر مواقعه بزوجه و اخذ اقرار کتبی به طهر غیر مواقعه
- ۶- تفهیم مراحل صورتجلسه طلاق بزوجه
- ۷- بررسی حقوق حقه زوج و چگونگی پرداخت
- ۸- دعوت از زوجین و شهود عدلین و معرفی در یک جلسه جهت تنظیم صورتجلسه
- ۹- ثبت مشخصات زوجین و شهود و معرفی و سایر موارد و قید موارد شرح قرارداد در صورتجلسه
- ۱۰- اخذ حقوق حقه زوج از زوج
- ۱۱- امضای زوجین و تحویل حقوق حقه زوج به خودش و اخذ رسید
- ۱۲- اخذ وکالت از زوج جهت اجرای صیغه
- ۱۳- امضا و مهر صورتجلسه و بایگانی آن
- ۱۴- بموجب بند ۱۸۹ بخشنامه ثبتی اعلام طلاق بدفتر ازدواج پس از ثبت

فرض‌های ممکن در ثبت طلاق رجعی

۱) اگر زوج در ایام عده مراجعه و اعلام رجوع نماید، سردفتر مراتب رجوع را در صورتجلسه قید و به امضای زوج می‌رساند و مراتب رجوع را به زوج اطلاع و صورتجلسه را ابطال میکند .

2) اگر عده تمام شود و رجوع محقق نشود زوجین متفقاً مراجعه و با ارائه گواهی کتبی اسکان تقاضای ثبت طلاق میکنند که سردفتر نسبت به تکمیل صورتجلسه و ثبت در دفتر طلاق اقدام می‌نماید در این مورد لازم نیست که شهود و معرفین قبلی را حتماً بیاورند افراد دیگری می‌توانند بیاورند.

3) حال اگر عده تمام شود و رجوع محقق نشده باشد و زوجین هر دو بعد از سپری شدن عده در موعد مقرر مراجعه ننمودند با یکبار اخطاریه دعوت بعمل می‌آید اگر حاضر شدند ثبت تکمیل می‌شود و الا مراتب عدم حضور به شعبه مربوطه اعلام و کسب تکلیف خواهد شد.

4) زوج حاضر و با ارائه گواهی اسکان تقاضای ثبت نمود ولی زوجه حاضر نیست در این مورد یکبار طی اخطاریه از زوجه دعوت می‌شود در صورت حضور زوجه مدارک را امضا می‌کند و الا اگر حاضر نشود صورتجلسه تکمیل و طلاق بدون حضور زوجه ثبت و مراحل ثبت به اطلاع زوجه میرسد .

5) زوجه حاضر و با ارائه گواهی اسکان تقاضای ثبت می‌کند ولی زوج حاضر نشده است، یکبار طی اخطاریه از زوج دعوت بعمل می‌آید اگر حاضر نشد مراتب عدم حضور زوج به شعبه مربوطه اعلام و کسب تکلیف خواهد شد.

ب- طلاق به درخواست زوج که منجر به صدور گواهی عدم امکان سازش خواهد شد.

که در صورت حضور زوجین به شرحی که در بالا ذکر شد عمل می‌شود و در صورت غایب بودن زوجه و وکیل وی به شرح ذیل انجام می‌شود

1- سردفتر مدارک لازمه که در بند الف گفته شد بجز ردیف ۳ و ۶ از زوج اخذ و گواهی عدم سازش را در دفتر اندیکاتور ثبت و گواهی تائید به زوج تحویل می‌شود

2- تنظیم اخطاریه در نوبت اول و ارسال به زوجه اگر در موعد مقرر حاضر نشود مجدداً اخطاریه دوم ارسال می‌گردد باز اگر حاضر نشد اقدام به تنظیم صورتجلسه طلاق می‌نماید (اخطاریه‌ها باید ابلاغ واقعی شوند)

3- احتساب حقوق حقه زوجه و تحویل به زوجه (اگر مهریه و یا غیره اشیاء و یا سکه باشد سردفتر نمی‌تواند تحویل بگیرد بایستی زوج تمامی آن را به اجرای احکام شعبه مربوطه تحویل و گواهی مربوطه را به دفتر تحویل دهد و اما اگر وجه نقد بوده باشد می‌توان در یک حساب امانی که سردفتر معرفی می‌کند واریز و فیش مربوطه را به دفتر تحویل دهد.)

4- ثبت مشخصات زوجین و شهود و معرفین و سایر موارد در صورتجلسه

5- امضای شهود و معرفین و زوج در صورتجلسه

6- اخذ وکالت برای اجرای صیغه طلاق از زوج

7- امضا و مهر صورتجلسه و بایگانی

ج- طلاق به درخواست زوجه

یکی از موارد نادر است که زوجه سالها قبل مهریه خود را از زوج اخذ نموده باشد حالا با عسر حرج تقاضای طلاق بنماید و دادگاه زوج را الزام به طلاق با نوع رجعی نماید

اگر زوجین حاضر باشند به شرح ذکر شده در بند الف طلاق ثبت می‌شود

اگر زوجه حاضر و زوج غایب باشد به شرح ذیل انجام می‌شود:

اخذ مدارک لازم از زوجه و ثبت گواهی در دفتر اندیکاتور و گواهی تائید به زوجه . اگر زوجه وکالت طلاق داشته باشد دعوت از زوج نیاز نیست صورتجلسه تنظیم میشود والا از زوج طی دو مرحله اخطاریه احضار اگر حاضر نشد و اعلام عذر هم ننمود صورتجلسه تنظیم میشود منتهی بایستی تبصره ماده ۳۳ در حکم اعمال شود اگر زوج اعلام عذر نمود برای بار سوم اخطاریه ارسال می‌شود سپس در صورت عدم حضور صورتجلسه تنظیم می‌شود.

* در تمامی مراحل الف، ب و ج در شرح قرارداد چگونگی مهریه و نفقه و نحله و جهیزیه زوجه قید و اگر اولاد داشته باشند نحوه حضانت و هزینه آن و تعیین تکلیف ملاقات قید اگر زوجه حامله باشد آنوقت مراتب بارداری زوجه در صورتجلسه قید می‌شود (باعنایت به اینکه تکلیف نفقه فرزند طبق قانون با زوج است همچنین حضانت فرزند تا ۷ سالگی با مادر است چنانچه هر یک از زوجین نسبت به این دو موضوع ادعای خلاف داشته باشند باید خواسته خود را طی دادخواست در دادگاه مطرح نماید در هر صورت رسیدگی به این دو موضوع در صلاحیت دادگاه است، نه سردفتر) اگر مهریه اقساطی باشد نحوه اقساط قید و قبوض اقساطی مربوطه تنظیم و به امضای زوج می‌رسد .

* اگر در احضار زوجه سردفتر نتواند از حال شرعی زوجه اطلاع حاصل کند و یا زوج نیز نتواند حال شرعی همسرش را به سردفتر اطلاع دهد سردفتر احتیاطاً صیغه طلاق را در دو مرحله و به فاصله ده روز اجراء و موارد را در صورتجلسه قید می‌کند و این ده روز اضافی در احتساب عده محاسبه می‌شود.

* اگر در حین عده یکی از زوجین فوت نماید و دیگری به دفتر اطلاع دهد با اخذ برگ فوت در صورتجلسه فوت آن قید و صورتجلسه ابطال و عده زوجه به عده وفات تبدیل می‌شود و عده از روز اطلاع زوجه از فوت زوج (چهار ماه و ده روز) محاسبه می‌شود.

* برای اجرای صیغه طلاق حضور ۲ نفر شاعد عادل الزامی است منتهی اگر سردفتر نتوانست عدالت شهود را محرز نماید مجبور است صیغه طلاق را در مسجد و یا حوزه علمیه و یا دو نفر شاهد عادل دیگر اجرا کند و یا کسی را از طرف خود توکیل کند تا این کار را انجام دهد (البته برای توکیل غیر باید هنگام گرفتن وکالت از زوج عنوان کند که حق توکیل غیر را داشته باشد).

صیغه طلاق رجعی

طلاق باید منجز باشد و به تعلیق قبول نیست. طلاق از ایقاعات است و قبول نمی‌خواهد و میتوان اصالتاً و یا وکالتاً در حضور دو نفر شاهد عادل با رعایت شرایط شرعی زوجه اجرا نمود.

سردفتر حین اجرا با صلواتی نظر شهود عدلین را به استماع جلب میکند.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ سَرْدَفْتَرِ اسَامِي زَوْجِيْنَ وَ مَقْدَارِ مَهْرِيْهِ پَرْدَاخْتِيْ رَا دَوْبَارِ اَعْلَامِ مِيْ كَنْدِ سِپَسِ بِلَا فَاصله اِجْرَايِ (صیغه طلاق

(..... اَسْتَعْفِرُ اللّٰهَ رَبِّيْ وَ اَتُوْبُ اِلَيْهِ) طَلَقٌ دَهْنَدَه اَقَايِ..... طَلَقٌ دَاَدَه شَدَه خَاْنَمِ..... مَهْرِيْهِ پَرْدَاخْتِيْ (

۱- صیغه طلاق رجعی زمانی که زوج به مجری صیغه، وکالت میدهد:

زَيْنَبُ زَوْجَتُهُ مُوَكَّلِيْ ((احمد)) طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَيَّ كِتَابِ اللّٰهِ وَ سَنَةِ رَسُوْلِهِ (ص)

۲- صیغه طلاق رجعی زمانی که وکیل زوج به مجری صیغه، وکالت میدهد:

الف : اگر وکیل زوج مرد باشد

((زَيْنَبُ)) زَوْجَتُهُ مُوَكَّلِ مُوَكَّلِيْ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَيَّ كِتَابِ اللّٰهِ وَ سَنَةِ رَسُوْلِهِ (ص)

ب : اگر وکیل زوج زن باشد

((زَيْنَبُ)) زَوْجَتُهُ مُوَكَّلِ مُوَكَّلِيْ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَيَّ كِتَابِ اللّٰهِ وَ سَنَةِ رَسُوْلِهِ (ص)

۳- صیغه طلاق رجعی زمانی که ولی زوج به مجری صیغه وکالت میدهد:

((زینب)) زَوْجَةُ ((احمد)) بِوَكَاةٍ وَلِيَّهِ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

4- اگر زوجه با حکم دادگاه طلاق می‌خواهد و زوج غائب است چگونه صیغه طلاق در رجعی یا خلع یا مبارات اجرا میشود.

((زینب)) زَوْجَةُ ((احمد)) عَنْ قَبْلِ الْحَاكِمِ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَتْهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

سوالات مطرح شده در جلسه

۱- آیا در صورت فوت زوجه در ایام عده صورتجلسه ابطال می‌گردد، یا طلاق ثبت میشود؟

با مذاقه در قوانین و مقررات از جمله قانون مدنی و نظرات فقها با عنایت به اینکه در طلاق رجعی زوجین همچنان در ایام عده شرایط خاص زوجیت را دارا می‌باشند و با توجه به این نکته که فوت یکی از موارد انحلال نکاح است لذا با انحلال نکاح بصورت قطعی تمام احکام و شرایط وفات بر زوج یا زوجه ساری و جاری خواهد شد و زوجه از تاریخ فوت عده وفات نگه می‌دارد و ثبت طلاق بعد از انحلال کامل نکاح به جهت فوت محملی ندارد و اصولاً ثبت طلاق منتفی است مراتب فوت وفق اسناد و مدارک کافی در صورتجلسه قید و بایگانی می‌گردد، تعداد اندکی از حقوقدانان نظرمخالف و ثبت طلاق را قایل شده اند که با مراجعه به فتوای مراجع عظام تقلید نظر گروه اول به صواب نزدیکتر است.

۲- در طلاق رجعی با توجه به اینکه در شناسنامه رجوع (در نوبت اول) ثبت نمی‌شود چطور می‌شود فهمید طلاق رجعی نوبت چندم است؟

اگر کسی طلاق بدهد و در ایام عده رجوع کند و به زوجیت ادامه بدهد نمیتوان نوبت را فهمید و این مورد نقص قانون در این مورد محسوب می‌شود و باید سازمان در نحوه ثبت طلاق رجعی تغییراتی بدهد.

۳- سه طلاقه به چه نحو می‌باشد آیا نوع طلاق جداگانه مشخص می‌شود؟

در فقه شیعه سه طلاق در یک مجلس واحد نداریم هر طلاق نوبت نوشته می‌شود و در اجرای صیغه نوبت اول هی طالق مره نوبت دوم هی طالق مرتین نوبت سوم هی طالق ثلاث مرات

دقت داشته باشید که نوع طلاق در نوبت سوم بائن نوشته می‌شود و در شرح قرار داد توضیح داده می‌شود، بعلت طلاق سوم دیگر زوج حق رجوع ندارد

۴- آیا زوج در متن دادنامه وکالت به زوجه در اجرا و ثبت طلاق کفایت، یا باید حتما وکالت در دفتر اسناد رسمی تنظیم شود؟ و آیا به استناد وکالت وکلای دادگستری می‌شود در دفاتر ازدواج و طلاق ثبت انجام داد؟

الف: وکالت در متن دادنامه کافی است و نیازی به تنظیم وکالتنامه در دفتر اسناد رسمی نیست

ب: به استناد رای دیوان عدالت اداری به شرح ذیل با وکالت وکلای دادگستری علی‌رغم تصریح اختیارات مذکور در وکالتنامه دفتر طلاق می‌تواند طلاق را ثبت نماید

رای دیوان عدالت اداری

موضوع: ابطال بخشنامه عدم مجوز تنظیم اسناد به استناد وکالتنامه‌های تنظیمی وکلای دادگستری:

عدم مجوز تنظیم اسناد به استناد وکالتنامه‌های تنظیمی وکلای دادگستری

موضوع ردیف ۲۳ مجموعه بخشنامه‌های سازمان ثبت اسناد و املاک کشور توسط دیوان عدالت اداری ابطال شد

عمومی دیوان

رای هیئت عمومی:

علاوه بر اینکه مفاد ماده ۱۱ نظامنامه دفتر ثبت ازدواج و طلاق مصوب ۱۳۱۰ در خصوص لزوم تصدیق امضای وکیل زوج یا زوجه در دفتر مخصوص ثبت واقعه ازدواج یا طلاق توسط کمیساریا و یا امین صلح و یا نایب الحکومه و یا یکی از دفاتر اسناد رسمی با توجه به تاریخ تصویب آن ناظر به وکالت اشخاص عادی بوده و منصرف از وکلای رسمی دادگستری است، اصولاً اعتبار وکالتنامه‌های وکلای دادگستری در مراجع قضائی نافی اعتبار آنها در مراجع غیر قضائی در حدود اختیارات قانونی مصرح در وکالتنامه آنان در اجرای احکام قطعی مراجع قضائی نیست و طبق ماده ۴۶ قانون ثبت اسناد و املاک کشور موارد ضرورت تنظیم و ثبت اسناد در دفاتر اسناد رسمی تبیین و احصاء شده است که از اختیارات مصرح در وکالتنامه وکلای دادگستری در زمره اسناد مزبور قرار ندارد. بنابراین عموم و اطلاق ردیف ۲۳ از مجموعه بخشنامه‌های سازمان ثبت اسناد و املاک کشور که مقرر داشته است « با توجه به قوانین و مقررات موضوعه مجوزی برای تنظیم اسناد در دفاتر اسناد رسمی به استناد وکالتنامه‌هایی که توسط وکلای دادگستری تنظیم می‌شود، به نظر نمی‌رسد.» به لحاظ اینکه مفهوم الزام وکیل دادگستری به تنظیم سند رسمی در دفاتر اسناد رسمی در مورد ثبت واقعه ازدواج و طلاق در اجرای احکام مراجع قضائی، علی‌رغم تصریح اختیارات مذکور در وکالتنامه آنان است، خلاف قانون تشخیص داده می‌شود و مستنداً به قسمت دوم اصل ۱۷۰ قانون اساسی و ماده یک و بند یک ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌گردد.

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

۵- ملاک تعیین طلاق رجعی توافقی و خلع توسط قاضی چیست؟

دادگاه بر حسب نوع خواسته خواهان گواهی عدم سازش و یا حکم طلاق صادر می‌کند و در صدور گواهی عدم امکان سازش و یا حکم طلاق ذکر نوع طلاق در رای صادره الزامی است. در هر حال چنانچه نوع طلاق در تصمیم دادگاه ذکر نشود نوع طلاق بر حسب موازین شرعی مشخص خواهد شد و در این حالت چون طلاقی که به وکالت صورت گرفته باشد مانند آن است که موکل شخصا طلاق داده و حکم آن از لحاظ رجعی و باین بودن حکم طلاقی را دارد که موکل داده است و در وکالتنامه به آن تصریح شده است. (بنابر نظریه مشورتی ۸۸۱۰/۷ مورخ ۲۰/۱۱/۱۳۸۲ چنانچه دادگاه حکم به طلاق رجعی نماید با توافق طرفین می‌توان به خلع طلاق را تغییر داد و منع قانونی و شرعی ندارد) البته ذکر این نکته لازم است که نظریه مشورتی لازم الاتباع نیست برخلاف رأی وحدت رویه که در حکم قانون است.

۶- اخطارها در طلاق رجعی در صورت غیبت زوجین چگونه ابلاغ می‌شود؟

2 حالت متصور است:

الف: زوجه غایب است اما وکیل او حاضر است. وکیل باید تمام مدارک لازم را ارائه کند ولی اگر وکیل حاضر نباشد باید به زوجه اخطار ارسال شود چون بحث ابلاغ واقعی و تست بارداری مطرح است.

ب: در مورد زوج اگر حاضر است که هیچ اما اگر وکیل دارد و وکیل او در ثبت و تشریفات طلاق نیز وکالت دارد در این صورت به وکیل ابلاغ می‌شود در صورت عدم حضور وکیل اخطار به خود زوج ارسال خواهد شد.

۷- آیا در ثبت طلاق رجعی تاریخ وقوع را تاریخ ثبت در شناسنامه درج می‌کنیم یا تاریخ خوانده شدن صیغه طلاق در صورت جلسه را؟

در شناسنامه دفاتر سلیقه ای عمل میکنند برخی از سران دفاتر تاریخ وقوع را درست می‌دانند چون در صورت ازدواج مجدد مشخص می‌شود عده زوجه تمام شده است و برخی دیگر تاریخ ثبت را و برخی نیز نوشتن هر دو را که بنظر می‌رسد گروه سوم جهت برطرف شدن شبهات به صواب نزدیکتر است و بهتر است نوع طلاق نیز در شناسنامه قید گردد.

۸- سؤال اینست که در زمان عده زن سابق علی‌رغم اینکه شوهر زن جدید اختیار کرده است و می‌خواهد به زن سابق رجوع کنند آیا این رجوع ازدواج مجدد بدون رضایت همسر دوم محسوب نمی‌شود؟

طبق جوابیه امور اسناد سازمان ثبت اسناد کشور در صورتی که زوج به رجوع سابق زوجه مطلقه جاهل باشد ثبت رجوع بلامانع است و ازدواج مجدد بدون رضایت همسر دوم محسوب نمی‌شود. البته در نامه مذکور به صراحت قید نشده است که در صورت آگاهی زوج از رجوع زوجه مطلقه، رجوع مجدد زوج دو همسری تلقی می‌گردد و قابل ثبت نیست! که جای شفاف سازی دارد.

۹- آیا زوج می‌تواند در ایام عده طلاق خلع زوجه دوم اختیار کند؟

در طلاق رجعی که بحثی نیست و در ایام عده مرد نمی‌تواند طبق قانون همسر دیگری اختیار کند (و اینکه هنوز طلاق در شناسنامه‌ها ثبت نشده است)

در طلاق بائن خلعی و مبارات در صورتی که زن صغیره، یائسه و یا غیرمدخوله نباشد(زیرا طلاق خلعی و مبارات با طلاق زن یائسه، صغیره، و غیرمدخوله قابل جمع است زیرا ممکن است زن یائسه و یا صغیره و یا غیرمدخوله بوده و هم به لحاظ کراهت شدیدهای که از مرد دارد تمام و یا بخشی از مهریه خود را بذل نموده و درخواست طلاق نماید که در این صورت مثلاً می‌شود طلاق خلعی مثلاً یائسه یا غیر مدخوله و...) که این نوع طلاق عده ندارد و از بحث ما خارج است

ما نحن فیه در طلاق خلعی و مباراتی است که عده دارد و طلاق در شناسنامه مرد ثبت شده است در این صورت شکی نیست که مرد می‌تواند در ایام عده همسر دیگری اختیار کند

تا اینجا هیچ شکی نداریم و همه چیز درست است

مشکل در این است که در این مورد مرد زن خود را به طلاق خلعی مطلقه نموده است و در ایام عده همسر قبلی خود، همسر !!! دیگری اختیار نموده است و پس از اختیار همسر دوم زن اول به مابذل رجوع نمود

پس زمانیکه زن اول به مابذل رجوع نمود طلاق منقلب می‌شود به رجعی و طبق قاعده کلی "المطلقة الرجعية زوجة" که فتوای تمام مراجع عظام تقلید نیز می‌باشد مرد می‌تواند به همسر سابق خود رجوع کند زیرا رجوع به همسر سابق از حقوق غیر قابل اسقاط مرد است و مرد می‌تواند به ایشان رجوع کند و هیچ قانونی نمی‌تواند مانع این رجوع شود حال بحث در این است که آیا همسر دوم حق دارد که طبق بند ۱۲ شرایط مندرج در عقدنامه‌های رسمی کشور و یا ماده ۱۷ ق ح خ مصوب ۱۳۵۴ درخواست طلاق کند یا نه؟!

در پاسخ به این سوال باید گفت

الف: اگر همسر مطلقه به مابذل رجوع کرده اما زوج از آن بی اطلاع است و زن دیگری اختیار کرده در این صورت هیچ ایرادی بر زوج متصور نیست چنانچه زوج بخواهد به مطلقه رجوع کند اشکالی ندارد و سردفتر نیز می‌تواند رجوع زوج را ثبت کند و مشمول بند ۱۲ سند نیز نخواهد شد

ب: چنانچه مطلقه به مابذل رجوع کند و مرد نیز از آن مطلع باشد و با این وجود زن دیگری نیز اختیار کند در این صورت آیا زوج حق رجوع به زوجه را در ایام عده خواهد داشت؟

با توجه به اینکه پرسش اداره کل استان فارس به صورت کلی اعم از جاهل یا عالم بودن مرد به رجوع زوجه در ایام عده بوده است. منتهی جوایبه اموراسناد سازمان ثبت، قید عدم اطلاع زوج از رجوع زوجه را آورده است

پرسش اداره کل استان فارس:

بسمه تعالی

اداره کل محترم امور اسناد و سردفتران سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان فارس

باسلام ۱۶/۱۱/۹۳_۳۴۰

احتراماً دفتر طلاق ۵۱ شیراز طی نامه ۹۳/۱۱/۱۶_۳۴۰ اعلام نموده است آقای محمد حسین پرنیا، زوجه خود خانم ث الف را به شماره ۴۲۶۷_۲۶/۰۸/۹۳ به طلاق خلع نوبت اول مطلقه نموده است، سپس زوج در زمان عده در تاریخ ۹۳/۱۰/۱۶ مبادرت به ازدواج با غیر نموده است که در شناسنامه زوج اخبار شده است اینک زوج و زوجه که در تاریخ ۹۳/۰۸/۲۶ طلاق گرفته اند مبادرت به رجوع نموده‌اند و سردفتر در خصوص ثبت رجوع با توجه به اینکه زوج مبادرت به ازدواج نموده است و اینک دو همسر می‌شود کسب تکلیف نموده است خواهشمند است با عنایت به اینکه فرصت زمانی رجوع تا چند روز دیگر به اتمام می‌رسد در خصوص ثبت رجوع و تکلیف سردفتر، یا ارائه دادنامه از مرجع قضایی این اداره کل را ارشاد فرمایند.

عبدالحسین رامشی _ مدیر کل ثبت اسناد و املاک استان فارس

جواب مدیرکل اموراسناد وسردفتران

شماره: ۱۹۷۳۴۷/۹۳

مورخ: ۲۲/۱۲/۹۳

جناب آقای رامشی

مدیرکل محترم ثبت اسنادواملاک استان فارس

باسلام

احتراماً عطف به نامه شماره ۴۳۴۸۱/۹۳/۱۰۵ - ۹۳/۱۱/۲۰ در رابطه با دفتر طلاق شماره ۵۱ شیراز در خصوص مورد مطروحه اعلام می‌دارد:

هرچند تصویرنامه سردفتر ارسال نشده مع الوصف با توجه به مفاد ماده ۱۱۴۴ قانون مدنی در طلاق بائن حق رجوع برای مرد نیست و چنانچه مطلقه در طلاق مذکور و قبل از انقضای عده به مابذل رجوع کند و این رجوع ثبت گردد طلاق بائن قهراً به طلاق رجعی مبدل می‌شود و اگر مرد قبل از اطلاع از رجوع مطلقه همسر دیگری اختیار نماید، ثبت رجوع با رعایت ضوابط ومقررات جاری بلامانع است.

محسن مرادی

مدیرکل اموراسناد وسردفتران

به نظر می‌رسد، قید عبارت " واگر مرد قبل از اطلاع از رجوع مطلقه همسر دیگری اختیار نماید " محل تأمل و اشکال است زیرا رجوع زوج به زوجه، حکم است و از قواعد امری و اطلاع مرد از رجوع به مابذل و یا عدم اطلاع وی تأثیری در حکم ندارد تنها مشکلی که به نظر می‌رسد متوجه زوج می‌باشد که اگر از رجوع به مابذل اطلاع داشته است و علیرغم آن اقدام به ازدواج با زن دوم نموده است زن دوم، در صورت عدم اطلاع از موضوع، حق دارد از وی به جرم فریب در ازدواج شکایت کند و در مورد مذکور جای سؤال و شفاف سازی از اداره محترم کل امور اسناد لازم به نظر می‌رسد

مراحل ثبت طلاق خلع و مبارات

الف: خلع توافقی

زوجین هر دو با هم تقاضای طلاق خلعی می‌نمایند و زوجه بر اثر تنفر شدید از زوج مبلغی را در قبال طلاق بزوجه بذل می‌نماید (بذل تمام و یا قسمتی از مهریه و یانفقه و...) توافقی که زوجین هر دو حاضر و توافق به طلاق نموده‌اند و با اخذ گواهی از دادگاه به دفتر مراجعه نموده‌اند که سردفتر طبق مراحل زیر اقدام به ثبت میکند

مدارک ثبت طلاق:

- 1 اخذ گواهی عدم امکان سازش و یا حکم و بررسی اصالت آن
- 2 اخذ گواهی قطعیت (در صورت غیرقطعی بودن رای)
- 3 اخذ گواهی اصالت در صورت مشکوک بودن
- 4 اخذ گواهی عدم بارداری
- 5 اخذ شناسنامه عکس‌دار زوجین با کپی تمام صفحات و کپی کارت ملی پشت و رو
- 6 تفهیم طهر غیر موقعه به زوجه و اخذ اقرار کتبی به طهر غیر موقعه

- ۷ دعوت از زوجین و شهود عدلین و معرفیین جهت ثبت طلاق در یک جلسه
- ۸ تکمیل فرم اطلاعاتی زوجین (شغل، تحصیلات، آدرس و شناسه یکتای ازدواج پس از انجام ردیف ۱۴)
- ۹ ثبت مشخصات زوجین در سامانه و ثبت اولیه
- ۱۰ ثبت مشخصات زوجین و شهود و معرفیین و سایر موارد و قید موارد شرح قرارداد در دفتر و سند
- ۱۱ اخذ مابقی حقوق حقه زوجه در صورت عدم بذل تمامی مهریه از زوج
- ۱۲ امضای زوجین و شهود و معرفیین در سند و دفتر و تحویل حقوق حقه اخذ شده زوجه به خودش و اخذ رسید
- ۱۳ اخذ وکالت از زوج و وکالت بذل، از زوجه جهت اجرای صیغه در حضور شهود عدلین
- ۱۴ ثبت نهایی و اخذ اثر انگشت و اخذ شناسه یکتا
- ۱۵ ثبت شناسنامه زوجین، امضا و مهر سند و تحویل آن به طرفین
- ۱۶ ارسال رونوشت اداری ثبت طلاق به دفتر ازدواج

در گواهی عدم امکان سازش (توافقی) در صورتی که زوج غایب باشد به موجب رای مشورتی (شماره ۸۰۶/۹۳/۷ مورخ ۴/۸/۹۳) گواهی از درجه اعتبار ساقط می‌گردد ولی در صورتی که زوجه غایب باشد مستند به ماده ۳۵ قانون حمایت از خانواده مصوب سال ۹۲ و رأی مشورتی (شماره ۲۴۲۰/۹۲/۷ مورخ ۱۹/۱۲/۹۲) ظرف یک هفته به زوجه اخطار واقعی و قابل ثبت می‌باشد، در این خصوص عده‌ای معتقدند زوجه در دادگاه رسماً و کتباً بذل را انجام داده نیازی به دادن وکالت نیست برخلاف وکالت طلاق که الزام دارد. در واقع بذل در دادگاه انجام شده و فقط اجرای طلاق و ثبت آن موکول به دفترخانه می‌شود به همین دلیل ماده ۳۵ گفته اگر زوجه حاضر نشود، زوج می‌تواند ثبت کند و عده‌ای نیز می‌گویند در صورت غیبت زوجه طلاق مذکور فقط در صورت داشتن وکالت بذل توسط زوج قابل ثبت است در غیر این صورت زوج باید کلیه حقوق زوجه را پرداخت و با استعلام از شعبه طلاق به رجعی تبدیل می‌گردد که بنظر می‌رسد بنا بر صراحت و عدم مشروط کردن طلاق در ماده ۳۴ و استناد رأی مشورتی مذکور نظر اول به صواب نزدیکتر است.

ب- گواهی عدم امکان سازش (وکالتی)

زوج به زوجه در دفتر اسناد رسمی وکالت در طلاق داده است و یا از وکالت ضمن عقد استفاده می‌کند در این حال دادگاه گواهی عدم امکان سازش با وکالت خود زوجه صادر می‌کند که با ارائه زوجه به دفتر بدون اخطار به زوج قابل ثبت است و زوجه به جای زوج امضا و قبول بذل می‌نماید.

*اگر در حکم قید شود که در صورت عدم حضور زوج با وکالت ثبت شود آنوقت با دو بار اخطاریه به زوج و در صورت عدم حضور با استفاده از وکالت زوجه طلاق ثبت می‌شود و طلاق به اطلاع زوج می‌رسد.

ج: حکم طلاق (یا الزام به طلاق)

*اگر زوجه وکالت نداشته باشد و طلاق باذن حاکم و با اخذ حکم از دادگاه به دلیل عسرو حرج با بذل مهریه خود صورت گرفته باشد و زوج یا وکیل وی حاضر نباشد دو بار به زوج اخطاریه ارسال در صورت عدم حضور با استفاده از تبصره ماده ۳۳ طلاق به اذن حاکم ثبت می‌شود و ثبت طلاق به اطلاع زوج می‌رسد اگر در مورد ذکر شده زوج مفقودالثر و یا مجهول المکان باشد یکبار اخطاریه در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار منتشر و سپس قابل ثبت است (تبصره ماده ۳۳) سپس ثبت طلاق نیز از طریق روزنامه به زوج ابلاغ می‌شود.

*در تمامی مراحل طلاق خلعی و مبارات در شرح قرارداد چگونگی بذل مهریه و نفقه و نحله و جهیزیه زوجه قید و اگر اولاد داشته باشند نحوه حضانت و هزینه آن و تعیین تکلیف ملاقات وفق مندرجات دادنامه و اگر زوجه حامله باشد آنوقت باید مراتب در شرح طلاق نوشته شود و تعیین تکلیف حضانت فرزند مذکور و نفقه آن در قانون پیش بینی شده است چنانچه یکی از زوجین ادعای خلاف آن را داشته باشد باید از طریق دادگاه اقامه دعوی کند. اگر مهریه با حکم اعسار و یا به طور توافقی اقساطی بوده باشد نحوه اقساط قید و قبوض اقساطی مربوطه که به امضای زوج رسیده تنظیم شود.

طلاق مبارات:

ثبت طلاق مبارات همانند طلاق خلعی است فقط تنفر از دو طرف و مال بذل شده نباید از مهریه بیشتر باشد و نوع طلاق مبارات است.

*در طلاق خلع و مبارات حق رجوع به مابذل برای زوجه و سپس حق رجوع به زوجیت برای زوج محفوظ است اگر زوجین در ایام عده حاضر و قصد رجوع داشته باشند با تقاضای کتبی زوجه به مهریه مبذوله خود رجوع و زوج هم به عقد سابق خود برمی‌گردد و مراتب در ملاحظات سند و دفتر قید و در شناسنامه زوجین ثبت میگردد و مراتب به شعبه مربوطه و دفتر ازدواج آنها اعلام و در سامانه ثبت می‌شود

*اگر زوجه به تنهایی به مهریه مبذوله خود رجوع نماید مراتب در ملاحظات سند قید و طی اخطاریه به زوج اعلام می‌شود اگر زوج هم حاضر و قصد رجوع داشته باشد رجوع به زوجیت ثبت و به شعبه مربوطه و دفتر ازدواج آنها اعلام می‌شود اگر حاضر نشد فقط رجوع به مابذل که در دفتر ثبت شده باقی و فقط به دفتر ثبت ازدواج اطلاع داده میشود.

سوال ۱

در صورت رجوع زوجه بمابذل متنی که درستون ملاحظات مینویسیم را بیان کنید؟ و آیا رجوع به دادگاهم اعلام می‌شود یا فقط به زوج اخطار می‌گردد؟

سوال ۲

در صورت رجوع زوج به زوجیت متنی که در دفتر قید می‌شود و متنی که به دادگاه ارسال می‌گردد و متنی که به زوجه ارسال می‌شود درج شود؟

سوال ۳

آیا طلاق مبارات نیز مانند خلع رجوع بمابذل و رجوع به زوجیت دارد و همان نوعی طلاق توافقیست؟

سوال ۴

نحوه ثبت رجوع زوجیت در شناسنامه چگونه است یعنی در کنار تاریخ طلاق خلع دوباره تاریخ رجوع را قید می‌کنیم و می‌نویسیم رجوع...؟

پاسخ ۱

در محل ثبت ازدواج قید میشود که

در مورخه... زوجه با ارائه تقاضای کتبی، به مهریه مبذوله خود رجوع نمود لذا مراتب قید و اخطار به زوج ارسال گردید

پاسخ ۲

اگر زوج مراجعه و رجوع به زوجیت نمود متعاقبا در ستون ملاحظات دفتر و سند درج می‌شود

پیرو اخطاریه مورخ زوج حاضر و به عقد سابق خود رجوع نمود لذا علقه زوجیت کمافی السابق بین زوجین برقرار گردید. مراتب رجوع به شعبه مربوطه و دفتر ازدواج اعلام و در سامانه ثبت می‌شود. اگر زوج حاضر و به عقد سابق رجوع ننمود فقط مراتب رجوع به مابذل به دفتر ازدواج اعلام می‌گردد

پاسخ ۳

مراحل ثبت طلاق مبارات همانند خلع است فقط در لفظ، اجرای صیغه متفاوت است

پاسخ ۴

در ستونی که ازدواج ثبت می‌شود نوشته می‌شود که زوج در مورخه ... به عقد سابق خود رجوع نمود. امضا و مهر سردفتر

صیغه طلاق خلع و مبارات:

طلاق باید منجز باشد و به تعلیق قبول نیست . طلاق از ایقاعات است و قبول نمی‌خواهد و می‌توان اصلتاً و یا وکالتاً در حضور دو نفر شاهد عادل با رعایت شرائط شرعی زوجه اجرا نمود.

سردفتر حین اجرا با صلواتی نظر شهود را به استماع جلب میکند((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ)). سردفتر اسامی زوجین و مقدار مهریه پرداختی را اعلام می‌کند سپس بلافاصله اجرای عقد

((أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ)) طلاق دهنده آقای.... طلاق داده شده خانم....

مقدار مبلغ بذل شده...

الف: صیغ طلاق خلعی:

۱- اگر مرد و زن خودش بخواند:

زن بگوید :

بَدَلْتُكَ مَهْرِي لِتَخْلَعَنِي عَلَيْهِ وَ لِتَطْلُقَنِي بِهِ

مرد بگوید:

قَبِلْتُ الْبَدْلَ

رَوْجَتِي فَاطِمَةُ خَالَعْتَهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ هِيَ طَالِقٌ هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۲- اگر شوهر از طرف زن وکیل باشد

بَدَلْتُ مَهْرَ مَوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ لِنَفْسِي لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَ لِأَطْلُقَهَا بِهِ

قَبِلْتُ الْبَدْلَ لِنَفْسِي

(فاطمه رَوْجَتِي خَالَعْتَهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ هِيَ طَالِقٌ هِيَ طَالِقٌ طَلَّقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ (ص)

۳- زوجه حاضر و از طرف زوج وکیل است و به مجری وکالت می‌دهد:

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام، نصف، ربع، بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلَتِي حَسَنَ زَوْجِهَا لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطْلَقَهَا بِهِ

قَبِلْتُ الْبَدْلَ لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلَتِي حَسَنُ

فَاطِمَةَ زَوْجَهُ مُوَكَّلٍ مُوَكَّلَتِي حَسَنَ خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ هِيَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقْتُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَيَّ كِتَابَ اللَّهِ وَ سُنَّةَ
(رَسُولِهِ ص)

۴- زوجین هر دو مجری را وکیل نموده‌اند:

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام، نصف، ربع، بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلِي حَسَنَ زَوْجِهَا لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطْلَقَهَا بِهِ

قَبِلْتُ الْبَدْلَ مُوَكَّلِي حَسَنُ

(فَاطِمَةَ زَوْجَهُ مُوَكَّلِي حَسَنَ خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ، هِيَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقْتُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَيَّ كِتَابَ اللَّهِ وَ سُنَّةَ رَسُولِهِ ص)

۵- زوجین هر دو وکیل مرد دارند

عَنْ قَبْلِ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ بَدَلْتُ (تمام، نصف، ربع، بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي حَسَنَ زَوْجِهَا لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَأَطْلَقَهَا بِهِ

قَبِلْتُ الْبَدْلَ لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي حَسَنُ

فَاطِمَةَ زَوْجَهُ مُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي حَسَنَ خَالَعْتُهَا عَلَيَّ مَا بَدَلْتُ فَهِيَ طَالِقٌ هِيَ طَالِقٌ طَلَقْتُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَيَّ كِتَابَ اللَّهِ وَ سُنَّةَ
(رَسُولِهِ ص)

اگر وکیل زن داشته باشند بجای مُوَكَّلَتِي (مُوَكَّلَتِي) و بجای مُوَكَّلٍ مُوَكَّلِي

مُوَكَّلِي (مُوَكَّلَتِي) خوانده میشود)

۶- زوجه محجور و ولی دارد و زوج مادرش را وکیل و مادر برادرش را وکیل آنهم مجری را وکیل نموده.

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ مُوَكَّلَةٌ مُوَكَّلَةٌ بِوَكَالَةِ وَلِيِّهِ بَدَلَتْ (تمام، نصف، ربع، بعض) مَهْرَهَا لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلَةٍ مُوَكَّلِي حَسَنُ زَوْجِهَا لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَ أَطْلَقَهَا بِهِ

قَبِلْتُ الْبَدَلَ لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلَةٍ مُوَكَّلِي حَسَنُ

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ مُوَكَّلَةٌ مُوَكَّلَةٌ بِوَكَالَةِ وَلِيِّهَا خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَلْتُ هِيَ طَالِقٌ هِيَ طَالِقٌ (طَلَقَهُ ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ رَسُولِهِ(ص)

۷- زوجین محجور و ولی دارند:

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ حَسَنُ بِوَكَالَةِ وَلِيِّهَا بَدَلَتْ (تمام، نصف، ربع، بعض) مَهْرَهَا لِزَوْجِهَا حَسَنُ لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَ أَطْلَقَهَا بِهِ

قَبِلْتُ الْبَدَلَ لِحَسَنٍ بِوَكَالَةِ وَلِيِّهَا

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ حَسَنُ بِوَكَالَةِ وَلِيِّهِ خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَلْتُ هِيَ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً ، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ (رَسُولِهِ(ص)

۸- زوج غائب و زوجه باذن حاکم:

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ حَسَنُ بَدَلَتْ (تمام، نصف، ربع، بعض) مَهْرَهَا لِزَوْجِهَا حَسَنُ عَنْ قَبْلِ الْحَاكِمِ لِأَخْلَعَهَا عَلَيْهِ وَ أَطْلَقَهَا بِهِ

قَبِلْتُ الْبَدَلَ لِمُوَكَّلٍ مُوَكَّلَةٍ مُوَكَّلِي حَسَنُ عَنْ قَبْلِ الْحَاكِمِ

فَاطِمَةُ زَوْجَةٌ حَسَنُ عَنْ قَبْلِ الْحَاكِمِ خَالَعْتُهَا عَلَى مَا بَدَلْتُ فِيهِ طَالِقٌ، هِيَ طَالِقٌ طَلَقَهُ، هِيَ طَالِقٌ مَرَّةً ، عَلَى كِتَابِ اللَّهِ وَ سُنَّةِ (رَسُولِهِ(ص)

- در طلاق نوبت اول مره ، در نوبت دوم مرتین و در نوبت سوم ثلاث مره بیان می شود

ب- صیغه طلاق مبارات

:صیغه مبارات مانند خلع است فقط بجای لاخلعها لابارتهاو بجای خالعتها بارتتها گفته می شود مثل

اگر شوهر از طرف زن وکیل باشد

بَدَلْتُ مَهْرَ مُوَكَّلَتِي فَاطِمَةَ لِنَفْسِي لِأَبَارْتِهَا عَلَيْهِ وَأَطَلَقْتُهَا بِهِ

قَبِلْتُ الْبَدْلَ لِنَفْسِي

(فاطمه زوجهی بارتتها علی ما بدلت هی طالق هی طالق طلقه، هی طالق مره علی کتاب الله و سنت رسوله(ص)

- در طلاق خلع و مبارات بهتر است بعد از صیغه بذل قبول بذل نیز خوانده شود چنانچه شاهد هستیم که بعضی از مجریان صیغه طلاق قبول بذل را نمی خوانند.
- بجای عبارت لِأَخْلَعُهَا وَ لِأَطَلِّقُهَا می تواند بگوید لِیَخْلَعُهَا وَ يُطَلِّقُهَا وَ بجای خالعتها علی ما بذلت بگوید مُخْتَلِعَةً علی ما بدلت و یا در مبارات بجای لابارتها و اطلقها بگوید لِیُبَارِتْهَا وَ يُطَلِّقُهَا وَ بجای بارتتها علی ما بذلت بگوید مُبَارِتَةً علی ما بدلت
- در طلاق خلع اگر زوجه و یا وکیل او حاضر نباشد و وکالت بذل ندهد اجرای صیغه طلاق مقدور نیست (بنابر نظر عده ای باتوجه به اینکه در واقع بذل در دادگاه انجام شده در صورت عدم حضور زوجه سردفتر می تواند طلاق راثبت و به اطلاع زوجه برساند) الله اعلم.

ثبت طلاق غیر مدخوله و یا یائسه

مراحل ثبت همانند شیوه ثبت طلاق خلع و مبارات است که توضیح داده شد، فقط نوع طلاق فرق می‌کند

صیغه طلاق در غیرمدخوله و یائسه هیچ تفاوتی با خلع و مبارات ندارد مگر اینکه زوجه تمام حق و حقوق خود را دریافت کرده باشد که در این صورت صیغه طلاق همانند صیغه طلاق رجعی خوانده می‌شود.

در غیر مدخوله، زن مستحق نصف مهریه و در یائسه مدخوله، مستحق تمام مهر است که یا تمام آن و یا بعض آنرا بذل می‌کند.

در این نوع طلاق‌ها زوجه عده ندارد و اخذ تست بارداری و یا اقرار کتبی طهر غیرمواقعه نیازی نیست و در مورد اخذ گواهی بکارت در غیر مدخوله دفترخانه وظیفه ای ندارد فقط شعبه مربوطه اخذ می‌نماید

در تعویض شناسنامه، زوجین خودشان با ارائه مدارک (طلاق‌نامه و یا رونوشت طلاق، معرفی‌نامه دفتر طلاق مبنی بر غیرمدخوله بودن ازدواج، کپی برابر با اصل گواهی عدم امکان سازش یا حکم طلاق، و شناسنامه) مربوطه نسبت به تعویض شناسنامه برابر ذیل ماده ۳۳ ق ت (ازدواج و طلاق غیر مدخوله در المثنای شناسنامه درج نخواهد شد). به ثبت احوال مراجعه می‌کنند،

- اعلام طلاق به شعبه مربوطه و به دفتر ازدواج نیز انجام می‌شود

امور مالی و غیر مالی زوجه در ثبت طلاق

در ماده ۲۹ ق ح خ مصوب سال ۱۳۹۲ به صراحت تعیین تکلیف امور مالی و غیر مالی زوجه من جمله مهریه، نفقه، حضانت فرزندان، جهیزیه و.. توسط دادگاه ضمن رأی اشاره شده است، حال این امور به چه صورت تأدیه و تعیین تکلیف می‌شود در پرسش و پاسخ ذیل تقدیم می‌گردد

۱- منظور از امور مالی و غیر مالی چیست؟

پاسخ

.منظور مهریه، نفقه، جهیزیه، اجرت المثل، حمل، حضانت فرزندان و... میباشد

۲- منظور از قراردادها و شروط ضمن آن چیست؟

پاسخ

هر گونه قرارداد زوجین در مورد مهریه و نفقه و اجرت المثل و تکلیف فرزندان، شرط قرارداد طلاق است

۳- آیا میزان و نحوه پرداخت نفقه، مهریه، و بحث حضانت و... که در دادنامه قید گردیده است در دفتر طلاق قابل تغییر است یا جهت تغییر نیاز به رأی دادگاه دارد؟

پاسخ

جهت تغییر توافق قید شده در دادنامه نیاز به کسب تکلیف از دادگاه می باشد

۴- الف: در صورت غیبت زوجه حقوق زوجه به کجا تحویل داده می شود و چه مدرکی برای ثبت اخذ می شود؟ ب: در صورت حضور زوجه در دفتر حقوق وی چگونه پرداخت می شود؟

پاسخ:

حقوق حقه زوجه غائب به اجرای احکام شعبه مربوطه واریز و فیش آن در پرونده بایگانی و در صورت حضور در نزد سردفتر حقوق زوجه بخودش تحویل و در شرح قید و به امضای زوجین می رسد

جمع بندی سوالات جلسات آزاد و پرسش و پاسخ مربوط به قانون حمایت از خانواده و آیین نامه آن:

سؤال:

تعداد اختاریه ها در ماده ۳۳ و ۳۵ قانون حمایت از خانواده چنداخطار است یکی یا دوتا ، در صورت عذر زوج در ماده ۳۵ چند اخطار میشود؟

جواب:

طی اشتراک گذاری سوال بین اساتید نظریه اکثریت به شرح ذیل میباشد:

در مواد ۳۳ و ۳۵ قانون حمایت خانواده مصوب سال ۹۲، به صراحت قابل برداشت می‌باشد که وقتی زوج و یا زوجه حاضر نشود طی یک نوبت اخطار از زوج و یا زوجه دعوت می‌شود اگر حاضر شدند طلاق ثبت می‌شود اگر حاضر نشدند سردفتر برای بار دوم از زوجین با اخطاریه دعوت بعمل می‌آورد در صورت غیبت زوج یا زوجه طلاق قابل ثبت می‌باشد و اگر زوج اعلام عذر نماید اخطار سوم را می‌طلبد آنهم اگر عذر قابل قبول باشد بنظر قبول شدن عذر اعلامی را از شعبه مربوطه استعلام می‌کنیم تا قاضی در این مورد نظر بدهد اگر قبول نشد اخطار سوم لازم نبوده و قابل ثبت است اگر عذر قبول باشد بعد از اخطار سوم قابل ثبت است، تعدادی برای عقیده هستند که طی یک اخطار نیز در صورت عدم حضور زوجین طلاق قابل ثبت می‌باشد گرچه ممکن است تعدادی قضات با توجه به ظاهر ماده یک اخطار را کافی بدانند منتهی اگر قاضی یا بازرسی نظر بر دو اخطار داشته باشد اینجا سردفتر دچار خسران شده است لذا اگر همان نظر اکثریت یعنی دو اخطار را بپذیریم در صورت صدق کردن نظر مخالف یعنی یک اخطار هیچ اتفاقی نیفتاده است.

سؤال:

آیا گواهی عدم امکان سازش نیز مانند حکم قابل فرجام خواهیست لطفا ابتدا مستند سپس مستدل توضیح دهید؟

جواب:

طی نظریه کمیسیون نشست قضائی مورخ ۲۰ تیر نودوپنج و مستندات و دادنامه های صادره از سراسر کشور، ارائه شده توسط همکاران محترم در تهران و شیراز و... و مشورت از قضات محترم دادگاه خانواده، گواهی عدم امکان سازش نیز مانند حکم طلاق قابل فرجام خواهی می‌باشد و عدم قید این موضوع در دادنامه به قاضی مربوطه ارتباط دارد، لذا سردفتر موظف به استعلام قطعیت دادنامه از دادگاه می‌باشد ولاغیر

۳- در صورت اختلاف زوجین در مدت زمان عده طلاق خلع یا مبارات در صورتی که زوجه به مابذل رجوع کرده است و زوج قصد رجوع به زوجه را دارد (مثلا زوجه بگوید ظرف دوماه عده‌ام تمام شده و دیگر زوج حق رجوع ندارد) به چه صورت عمل می‌شود قول زن مقدم است یا اقرارنامه رسمی یا رأی دادگاه و...؟

جواب:

در مورد اتمام عده زوجه، زمانی که زوجه به مابذل رجوع کرده است و زوج قصد رجوع به زوجه را دارد دو حالت متصور است:

- صورت اول آنست که زوجه به مابذل رجوع نموده و ادعا می کند که ایام عده من ظرف ۲ ماه پایان یافته است و درمقابل زوج هم ادعای زوجه را می پذیرد بنابراین اختلافی در این مورد (اتمام مدت عده) وجود ندارد بنابر این به جهت عدم اختلاف سردفتر تکلیف خاصی ندارد و به تکالیف ثبتی خود بنابه اظهارات زوجین عمل می کند

- صورت دوم زمانی است که زوجه به مابذل رجوع نموده و مدعی است عده من ظرف ۲ ماه پس از طلاق است که پایان یافته است اما زوج ادعای زوجه را قبول ندارد با توجه به اختلافی بودن این موضوع سردفتر مکلف است مراتب تاریخ ثبت طلاق و رجوع مطلقه به مابذل را با قید تاریخ طی گواهی تسلیم ذی نفع نموده و به دادگاه راهنمایی کند زیرا تشخیص ادعای زوج با دادگاه است و دادگاه دلایل زوج را بررسی می کند اگر قانع کننده بود که ادعای زوجه رد می شود اما اگر دلایل زوج برای قاضی قانع کننده نبود بنابر فتوای فقها که معتقدند قول زن مقدم است رأی به نفع زوجه صادر می کند لذا به دونکته مهم توجه فرمایید

الف: رسیدگی به اختلاف زوجین و تصمیم مقتضی با دادگاه است نه با سردفتر

ب: قول زن در دادگاه زمانی مقدم است که دلیل کافی بر ادعای زوج نباشد زیرا اگر دلیل کافی باشد ملاک قرار می گیرد و اینجا دیگر به قول زن ترتیب اثر نمی دهند

در مورد اقرارنامه رسمی زوجه نیز برخی از همکاران فرمودند، بنابر توضیحات فوق منتفی است و محلی از اعراب ندارد

سؤال:

4- در صورتی که زوجه در روزهای پایانی عده رجوع بمابذل کند و فرصت اطلاع به زوج با اخطاریه کافی نباشد تکلیف چیست؟

جواب:

به اتفاق نظر اکثریت مراجع عظام تقلید که ذیلاً تقدیم می شود رجوع زوجه بمابذل در این مورد دارای اشکال و باطل می باشد و نتیجتاً سردفتر از ثبت رجوع بمابذل زوجه در مدت زمان غیر معقول که فرصت اطلاع به زوج مقدور نمی باشد باید خودداری کند، و شایان ذکر می باشد که:

برای رجوع مطلقه به مابذل در حقوق ۲ شرط باید رعایت شود:

1- امکان اطلاع زوج از رجوع مطلقه به مابذل وجود داشته باشد.

- 2- در صورت اطلاع زوج از رجوع مطلقه به مابذل. امکان رجوع زوج به زوجه نیز باید باشد

بنابراین زوجه نمی‌تواند در آخرین روزهای پایانی عده به مابذل خود رجوع کند زیرا امکان تحقق دو شرط فوق منتفی می‌شود. بنابراین این مطلقه زمانی می‌تواند به مابذل رجوع کند که دو شرط فوق قابل تحقق باشد و گرنه اعتباری ندارد

نظر حضرت آیة‌الله مکارم شیرازی در مورد عدم اطلاع زوج به رجوع زن به مابذل در عده:

سوال: هر گاه زنی که طلاق خلع و یا مبارات داده شده در آخرین روز و یا روزهای عده به مابذل رجوع کند و به مرد اطلاع ندهد یا به محضر اعلام کند ولی فرصت ابلاغ این اعلام به زوج نباشد و عده سپری شود با توجه به اینکه برای شوهر عرفا امکان استفاده از حق رجوع به نکاح نمی‌باشد آیا رجوع زن اثر شرعی دارد؟

جواب: این رجوع به بذل اشکال دارد

سؤال:

آیا رجوع زن به مابذل در صورتی که مرد مطلع نشود، صحیح است؟

جواب:

صحیح نیست و اثری برای رجوع ندارد (مقام معظم رهبری. حضرت امام و آیات عظام خویی، وحید، گلپایگانی، صافی و سیستانی)

پایان

محتاج دعای خیر شما موفق و موید باشید

گروه کار آموزی مجازی ثبت طلاق پاییز ۹۵